

Bl. Elizabeta od Presvetog Trojstva

(Priredio: o. Ivan Keravin, OCD)

SESTRA ELIZABETA OD PRESVETOG TROJSTVA I NJENI DUHOVNI SPISI

Sestra Elizabeta od Presvetog Trojstva jedna je od najznačajnijih osoba novije katoličke duhovnosti. Rođena je u časničkoj obitelji Catez u Bourgesu u Francuskoj 18. srpnja 1880. godine. Krštena je četiri dana kasnije na blagdan svete Marije Magdalene, koju će - radi te okolnosti i jer «je ona mnogo ljubila» Isusa - posebno štovati. Godine 1887. obitelj se seli u Dijon. Tu je primila Prvu svetu Pričest 19. travnja 1891., a svetu Potvrdu 8. lipnja iste godine.

Ulazi u Karmel u Dijonu 2. kolovoza 1901., a redovničke zavjete polaže 11. siječnja 1903. Na blagdan Marijina Prikazanja u hramu 21. studenoga 1904. u jednom dahu napisala je svoju divnu molitvu u čast Presvetom Trojstvu. Umrla je 9. studenoga 1906. godine.

Na dan svoje Prve svete Pricesti saznala je za značenje svoga imena od poglavarice Karmela: «Tvoje ime znači: Hram Božji», rekla joj je. To nikada neće zaboraviti i to će biti kao srž njezinog duhovnog života: Prisutnost Presvetog Trojstva u duši. To ju je dovelo do vrhunca svetosti. Evo nekih njenih misli: «Život karmelićanke, to je druženje s Bogom od jutra do večeri, od večeri do jutra. Kad On ne bi ispunjao naše ćelije i naše hodnike, kako bi sve bilo prazno! No mi ga vidimo u svemu, jer ga nosimo u sebi i naš je život nebo na zemlji». «Za mene je sve, sve molitva. U radu, preko dana, sjedinjena sam s Njim, gledam ga, slušam ga. Nestajem u prisutnosti svoje Trojice.» «Našla sam nebo na zemlji; jer nebo je Bog, a Bog je u mojoj duši». «Presveto Trojstvo je naše prebivalište... naš dom iz kojega ne bismo trebali nikad izlaziti...»

Uz brojna pisma i pjesme, napisala je 1906. duhovne vježbe: NEBO NA ZEMLJI i POSLJEDNJE SAVJETE O DUHOVNOM ŽIVOTU. To je njezina duhovna oporuka.

POSLJEDNJI SAVJETI O DUHOVNOM ŽIVOTU¹

«Želim odgovoriti na tvoja pitanja».

IMJT!

Evo se napokon Elizabeta smješta sa svojom olovkom kraj svoje drage Franciske. Velim: s olovkom, jer od srca srcu, ona se ondje već davno smjestila, zar ne, i mi obadvije ostajemo združene. Kako su mi dragi naši večernji sastanci! To je kao uvod onoj zajednici, koja će se uspostaviti među našim dušama između neba i zemlje. Čini mi se da se brinem za tebe kao majka za najmilije svoje dijete! Podižem oči, pogledam Boga, onda ih spustim na tebe i izlažem te zrakama njegove ljubavi. Moja draga Franciska, ja Mu o tebi ne govorim riječima, no On me mnogo bolje razumije i milije mu je da šutim. Drago moje dijete, htjela bih biti svetica, da ti mogu pomoći već ovdje na zemlji, dok ne budem to mogla činiti s nebesa. Što li ne bih htjela pretrpjeti, da postignem za tebe milost jakosti, koja ti je potrebna.

Želim odgovoriti na tvoja pitanja.

Govorimo najprije o *poniznosti*. Pročitala sam o tom predmetu divnih stranica u knjizi o kojoj sam ti govorila. Pobožni pisac veli da «ništa ne može uznemiriti poniznoga, da on posjeduje nesavladivi mir, jer se bacio u takav ponor, kamo nitko neće poći za njim da ga potraži».

¹ Pismo 268, gospođici F. de Sourdon – listopad 1906.

On također veli «da ponizni nalazi najveći životni užitak u osjećanju svoje nemoći pred Bogom». Mala moja Franciska, oholost nije protivnik koga možemo uništiti jednim lijepim udarcem mača. Bez sumnje, neki čini junačke poniznosti, kakvih vidimo u životima svetaca, zadaju mu, ako ne smrtni udarac, a ono ga barem znatno oslabljuju. No, osim tih slučajeva, treba mu svaki dan zadavati smrt. «Quotidie morior» (1 Kor 15, 31), uskliknuo je sveti Pavao – «dan za danom umirem». Ova je nauka o «umiranju samom sebi» zakon za svaku kršćansku dušu otkako je Krist rekao: «Hoće li tko za mnom, neka se odreće samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom» (Mt 16, 24). Ona se čini vrlo stroga, a zapravo je divna i mila, ako gledamo na svrhu te smrti, a to je život Božji stavljen na mjesto našeg grešnog i bijednog života. To je htio kazati sveti Pavao kad je napisao: «Svucite starog čovjeka i obucite novoga, po slici Onoga koji ga je stvorio» (Kol 3, 9-10). Ta je slika Bog sam. Sjećaš li se one odluke, što ju je tako izričito rekao u dan stvaranja: «Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična» (Post 1, 26).

Oh, vidiš, kad bismo više mislili na porijeklo svoje duše, zemaljske bi nam se stvari učinile tako djetinjaste, da bismo ih samo prezirale. Sveti Petar piše u jednoj od svojih poslanica da smo «postali sudionici božanske naravi» (2 Pt 1, 4). A sveti nam Pavao preporuča da do konca sačuvamo (nepovredivo) ovaj početak njegova bića, što nam ga je dao (Heb 3,14). Čini mi se da duša koja je svjesna svoje veličine, ulazi u onu «svetu slobodu djece Božje» (Rim 8, 21), o kojoj govori Apostol, to jest, ona se uzdiže iznad svih stvari i uzdiže se iznad same sebe. Čini mi se da je najslobodnija ona duša koja najviše zaboravlja samu sebe. Kad bi me zapitali za tajnu sreće, ja bih rekla ovo: ne obazirati se više na sebe, neprestano se odricati. Evo dobrog načina kako da usmrtime oholost: treba je pobijediti glađu. Vidiš, oholost se hrani ljubavlju prema nama samima. Dakle ljubav prema Bogu mora biti tako jaka da utrne u nama ljubav prema nama samima. Sveti Augustin veli da imamo u sebi dva grada: grad Božji i grad našega ja. Koliko prvi bude rastao, drugi će se rušiti. Duša koja bi živjela u vjeri, pod pogledom Božjim, koja bi imala ono «bistro oko» o kojem Krist govori u Evanđelju (Mt 6, 22), to jest onu čistoću nakane koja se ne želi svidjeti osim Bogu, takva bi duša, mislim, živjela i u poniznosti. Ona bi znala priznati darove što joj ih je Bog dao, jer poniznost je istina. No, ona ništa sebi ne prisvaja, ona sve pripisuje Bogu, kao što je činila Presveta Djevica.

Draga Franciska, svi pokreti oholosti što ih u sebi osjećaš, postaju pogreške istom onda kad volja uz njih pristane. Bez toga, možeš zbog njih mnogo trpjeti, ali ne vrijeđaš dragog Boga. Ove pogreške, koje ti znadu izmaknuti, kako mi kažeš, a da to gotovo i ne primijetiš, odaju bez sumnje, da se u pozadini nalazi samoljublje, ali ono je, draga moja sirotice, na neki način naš sastavni dio. Ovo dragi Bog od tebe traži: nemoj se nikada *svojevoljno* zaustavljati na bilo kakvoj oholoj misli. To nije dobro. Ako ti se kasnije dogodi nešto od toga, nemoj klonuti duhom, jer u tom se slučaju opet raspaljuje oholost, nego moraš poput Magdalene iznijeti svoju bijedu pred noge Učiteljeve i zamoliti ga da te od nje oslobodi. Njemu je tako drago kada duša priznaje svoju nemoć! Tada se, kako je to govorila jedna velika svetica, «Ponor Božje neizmjernosti nalazi u razgovoru s ponorom ništavila stvorenja, i Bog tada uzima u zagrljaj to ništavilo» (Bl. Anđela iz Foligna).

Dijete moje drago, nije oholost misliti da ne želiš lagodan život. Ja uistinu mislim da Bog hoće da se tvoj život odvija u ozračju gdje se udiše božanski zrak. Vjeruj mi, duboko sažaljevam one duše koje ne žive ponad zemlje i njenih otrcanosti. Ja mislim da su one ropkinje i htjela bih im kazati: «Stresite sa sebe taj jaram koji vas pritište. Što činite s tim okovima, koji vas vezuju uz vas same i uza stvari koje su niže od vas?» Čini mi se, da su na ovom svijetu sretni oni koji dovoljno preziru i zaboravljaju sebe, da odaberu križ kao svoj dio. Kojeg li slatkog mira, kad znademo naći svoju radost u trpljenju! «U svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo Njegovo, za Crkvu» (Kol 1, 24). Evo u čemu je nalazio Apostol svoju sreću! Ova me misao progoni i priznajem ti da se u duši duboko radujem na pomisao da me Bog odabrao da me pridruži mucu svoga Krista. Ovaj put

Kalvarije, kojim stupam svaki dan, više mi se čini putem blaženstva. Jesi li ikada vidjela jednu od onih slika, koje prikazuju smrt kako žanje sa svojim srpom? Vidiš, to je moje stanje. Čini mi se da osjećam da me ona tako uništava. Za narav je to koji puta teško i uvjeravam te, kad bih ostala kod naravi, osjećala bih u trpljenju samo svoj kukavičluk. Ali to je ljudsko gledanje i brzo «otvaram oko svoje duše u svjetlosti vjere». Ova mi vjera govori da me to ljubav uništava, ona me polako troši i moja je radost neizmjerena, i ja se toj ljubavi izručujem kao plijen.

Draga Franciska, mislim da moramo živjeti nadnaravno, to jest, nikada djelovati «naravno» ako želimo postići idealni život duše. Treba biti svjestan da se Bog nalazi u našoj najdubljoj nutrini i prilaziti svemu zajedno s Njim. Tada nikada nećemo biti svakidašnji, sve ako i izvršujemo najobičnije čine, jer ne živimo u tim stvarima, nego ih nadvisujemo. Nadnaravna duša nikada ne raspravlja s drugotnim uzrocima, nego samo s Bogom. Kako je njen život time pojednostavljen, kako se ona približava životu blaženih duhova, kako se oslobodila same sebe i svih stvari! Sve se za nju svodi na jedinstvo, na ono *jedino potrebno* (Lk 10, 42), o kojemu je Učitelj govorio Magdaleni. Tada je ona uistinu velika, uistinu slobodna, jer je...*uključila svoju volju u volju Božju*.

Moja draga Franciska, vidljive se stvari čine tako prezira vrijednima kada promatramo naše vječno predodređenje! Čuj svetog Pavla: «One, koje Bog predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegovog» (Rim 8, 29). Nije to sve, vidjet ćeš, mala moja, da i ti spadaš među predodređene. «Koje pak predodredi, te i pozva» (Rim 8, 30). Krštenje te je učinilo posvojenim djetetom, obilježilo te pečatom Presvetog Trojstva. «Koje pozva, te i opravda». Koliko si puta bila opravdana po sakramentu pomirenja i po svim onim dodirima Božjim u tvojoj duši, sve ako toga i nisi bila svjesna! «A one, koje opravda, te i proslavi» (Rim 8, 30). Ovo te čeka u vječnosti. No, sjeti se da će stupanj naše slave biti stupanj milosti u kojoj nas Bog bude našao na smrtnom času. Dopusti mu da u tebi dovrši djelo svog predodređenja i zato slušaj opet svetog Pavla koji će ti dati program života: «Kao što primiste Krista Isusa, Gospodina, tako u njemu živite: ukorijenjeni i nazidani na njemu, i učvršćeni vjerom kako ste poučeni, obilujte zahvaljivanjem» (Kol 2,6-7).

Jest, malo dijete moje duše, hodaj u Isusu Kristu, potrebna ti je ta široka cesta, nisi stvorena za ovdašnje uske staze. *Budi ukorijenjena u njemu, i zato iskorijenjena iz same sebe, čineći sve kao onaj tko je spreman odreći se sebe svaki put kad se suoči sa samim sobom. Budi nazidana na Njemu, vrlo visoko iznad prolaznih stvari, ondje gdje je sve čisto, sve svijetlo. Budi učvršćena u vjeri, djeluj samo pod velikim svjetlom Božjim, nikada, nikada prema dojmovima ili mašti. Vjeruj da te ljubi, da ti on sam želi pomoći u borbama koje moraš podnijeti. Pouzdaj se u njegovu ljubav, u preveliku njegovu ljubav, kako veli sveti Pavao (Ef 2, 4). Hrani svoju dušu velikim mislima vjere koje joj otkrivaju sve njeno bogatstvo i svrhu, za koju ju je Bog stvorio. Ako budeš živjela u tim stvarima, tvoja pobožnost neće biti osjećajni zanos, *kako se bojiš*, nego će biti *istinita*. Istina je tako lijepa, istina ljubavi: «Ljubio me je i predao samoga sebe za mene!» (Gal 2, 20). Evo, dijete moje, što znači biti u istini.*

I napokon «rasti u *zahvaljivanju*». To je posljednja riječ u programu i zapravo je njegova posljedica. Ako budeš hodala ukorijenjena u Isusa Krista, učvršćena u svojoj vjeri, vidjet ćeš u zahvaljivanju ljubav djece Božje. Pitam se kako može duša koja je upoznala ljubav koju Bog ima «za nju samu» u svom srcu, ne biti uvijek radosna, u svakom trpljenju i u svakoj boli. Sjeti se da «te on sebi izabra u Kristu prije postanka svijeta da budeš sveta i neporočna pred njim u ljubavi» (Ef 1, 4). I to veli sveti Pavao. Ne boj se dakle borbe ni napasti: «Kad sam slab — uskliknuo je Apostol — onda sam jak, jer se snaga Kristova nastani u meni» (2 Kor 12, 9-10).

Pitam se što će reći naša časna Majka, kada vidi ovako dugačko pismo. Neće mi više dopustiti da pišem jer sam do skrajnosti slaba, svaki čas osjećam da malakšem. Ovo će možda biti posljednje

pismo tvoje Elizabete. Trebalo joj je mnogo dana da ga napiše, i to će ti protumačiti njegovu nesuvislost. Ipak, večeras se ne mogu odlučiti da se od tebe odijelim. Ovdje sam sama, sada je 7,30 sati navečer, zajednica je u rekreaciji, a ja se već pomalo osjećam kao u raj u svojoj maloj ćeliji, sama s Njim samim, noseći svoj križ sa svojim Učiteljem. Draga Franciska, moja sreća raste razmjerno s mojim trpljenjem. Kad bi ti znala kakva se slast nalazi na dnu kaleža, što nam ga je pripravio nebeski Otac!

Zbogom, moja ljubljena, ne mogu više nastaviti. U tišini mojih misli ti ćeš pogoditi, ti ćeš razumjeti sve što ti nisam rekla. Grlim te, ljubim te kao mama svoje djetesce. Zbogom, mala moja, neka te Bog «sjenom krila svojih» zaštititi od svakog zla.

*S. M. Elizabeta od Presvetog Trojstva
Laudem Gloriam
(To će mi biti novo ime na nebu...)*

D U H O V N E V J E Ž B E K A K O S E M O Ž E N A Ć I ²

NEBO NA ZEMLJI

*«Našla sam svoje nebo na zemlji, jer Bog je nebo,
a Bog je u mojoj duši».
«U dan kad sam to shvatila, sve se za mene
rasvijetlilo i htjela bih posve tiho reći ovu tajnu
onima koje ljubim».*

1. DAN

Prvo razmatranje

TROJSTVO JE NAŠE PREBIVALIŠTE

«Oče! Hoću da i oni koje si mi dao budu gdje sam ja, da i oni budu sa mnom: neka gledaju moju slavu, slavu koju si mi dao jer si me ljubio prije postanka svijeta» (Iv 17, 24). To je posljednja volja Kristova, njegova posljednja molitva prije nego što se vratio Ocu. On hoće da i mi budemo ondje, gdje je on, ne samo u vječnosti, nego već i u vremenu koje je zapravo započeta vječnost, koja se neprestano razvija.

² Ove je duhovne vježbe sestra Elizabeta od Presvetog Trojstva sastavila u srpnju godine 1906., nekoliko mjeseci prije svoje smrti, kao odgovor na želju jedne vrlo drage duše, duše njene rođene sestre Margherite Chevignard. Ona ju je bila zamolila da je u puti u tajne svog nutarnjeg života. Podnaslovi ovdje i u «Posljednjim duhovnim vježbama» potječu od urednika.

Važno je dakle znati gdje moramo živjeti s njim da ostvarimo njegovu božansku želju. «Mjesto gdje je skriven Sin Božji je krilo Očevo, ili božanska Bit, koja je daleko od svakog ljudskog pogleda i skrivena svakom ljudskom razumu. Zato je i govorio Izaija: 'Doista, ti si Bog skriveni' (Iz 45, 15)» /*Duhovni spjev 1, 3*/. Ipak, on hoće da budemo učvršćeni u njemu, da prebivamo gdje on prebiva, u jedinstvu ljubavi, da budemo tako reći kao njegova sjena. Po krštenju smo, veli sveti Pavao, «srasli s Kristom» (Rim 6, 5). I još ovo: «Bog nas posadi na nebesima u Kristu Isusu, da pokaže budućim vjekovima preobilno bogatstvo milosti svoje» (Ef 2, 6-7). I malo dalje: «Tako, dakle, više niste tuđinci ni pridošlice, nego sugrađani ste svetih i ukućani Božji» (Ef 2, 19).

Trojstvo je dakle naše prebivalište, naš dom, naša očinska kuća, iz koje ne smijemo nikada izaći. Gospodin je rekao jednoga dana: «Rob ne prebiva uvijek u kući, ali sin uvijek u njoj prebiva» (Sv. Ivan).

Drugo razmatranje

«OSTANITE U MENI»

«Ostanite u meni» (Iv 15,4). Riječ nam Božja to nalaže, ona nam time izražava svoju volju. «Ostanite u meni», ne za nekoliko trenutaka, nekoliko sati koji moraju proći, nego *ostanite*, prebivajte stalno, trajno. Boravite u meni, molite u meni, klanjajte se u meni, ljubite u meni, trpite u meni, radite u meni, djelujte u meni. Prodirite uvijek dublje u ovu dubinu. To je uistinu ona «pustinja, u koju Bog hoće privući dušu da joj govori» (Hoš 2, 16), kako je to pjevao prorok.

No, da bismo shvatili ovu riječ punu otajstva, ne smijemo se zaustaviti tako reći na površini. Treba zaći sve dublje u božansku Bit po sabranosti. «Hitim» (Fil 3, 12), uskliknuo je sveti Pavao. Tako i mi moramo svaki dan silaziti po stazi koja vodi u bezdan, a to je Bog. Spuštajmo se dolje s pouzdanjem punim ljubavi. «Bezdan doziva bezdan» (Ps 42, 8). Ondje, posve na dnu, dogodit će se božanski sudar. Ondje će se bezdan našeg ništavila, naše bijede, sudariti s bezdanom milosrđa, s neizmjenošću cijelog Božjeg bića. Ondje ćemo naći jakost, da umremo sebi, i gubeći vlastita obilježja bit ćemo pretvoreni u ljubav. «Blaženi oni koji umiru u Gospodinu» (Otk 14, 13).

2. DAN

Prvo razmatranje

«KRALJEVSVO JE BOŽJE U VAMA»

«Kraljevstvo je Božje u vama» (Lk 17, 21).

Malo prije nas je Bog pozivao da ostanemo u njemu, da živimo dušom u njegovoj baštini slave, a sada nam objavljuje da ne moramo izaći iz sebe, da bismo ga našli: «Kraljevstvo je nebesko unutra!». Sveti Ivan od Križa veli «da se Bog daje duši u njezinu središtu, kamo ne mogu prodrijeti ni đavao ni svijet. Tada svi njeni pokreti postaju božanski i premda su Božji, oni su također i njeni, jer ih Bog izvodi u njoj i s njom» (Plamen 1, 9). Isti Svetac veli također da je Bog «središte duše». Kada duša bude poznavala Boga savršeno, svim svojim silama, kad ga bude potpuno ljubila i u njemu uživala, ona će dospjeti do najdubljeg središta do kojega u njemu može doprijeti. Prije nego što dospije do te najdublje točke, duša je već u Bogu koji je njeno središte, ali ona *nije još u svom najdubljem središtu*, jer može ići još dalje.

Budući da ljubav sjedinjuje dušu s Bogom, što je ta ljubav jača, to ona dublje ulazi u Boga i u njemu se usredotočuje. Kad ona posjeduje samo jedan stupanj ljubavi, već je u svom središtu, no kada ta ljubav bude postigla svoju savršenost, duša će prodrijeti *do svog najdubljeg središta*.

Ondje će se tako preobraziti da će postati najsličnija Bogu. Ovakvoj duši koja živi «unutra», mogu se upraviti riječi Oca Lacordaire-a svetoj Magdaleni: «Ne traži više Učitelja ni kod koga na zemlji, ni kod koga na nebu, jer On je tvoja duša, a tvoja je duša On.»

Drugo razmatranje

BORAVITI MI JE U TVOJOJ KUĆI

«Žurno siđi, jer danas mi je boraviti u tvojoj kući» (Lk 19,5). «Učitelj neprestano ponavlja našoj duši ove riječi kojima se jednog dana obratio Zakeju. «Žurno siđi!» Što je drugo to silaženje koje on od nas zahtjeva ako ne sve dublje prodiranje prema dnu našeg nutarnjeg bezdana?»³ Taj čin silaženja «nije vanjska odijeljenost od stvari koje nas okružuju, nego samoća duha»⁴, oslobađanje od svega što nije Bog. Sve dok naša duša bude imala svojih tvrdoglavosti koje su protivne sjedinjenju s Bogom, kolebanja između da i ne, ostat ćemo u stanju djetinjstva, nećemo napredovati divovskim koracima u ljubavi, jer plamen još nije sagorio svu trosku, zlato nije čisto, još tražimo sami sebe, Bog nije još uništio sve naše protivnosti prema njemu. No, kad uzavrelost kotla uništi svaku nečistu ljubav, svaku nečistu bol, svaki nečisti strah, tada će ljubav biti savršena i zlatni prsten našeg saveza bit će veći i od neba i od zemlje. Evo tajne odaje kamo ljubav skriva svoje odabrane. «Ta ljubav vodi nas svim krivudavim putovima koje samo on poznaje. Vodi nas bez povratka i ne možemo više prolaziti već prijednim putem.»⁵

3. DAN

Prvo razmatranje

«AKO ME TKO LJUBI»

«Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, pa će i Otac moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti» (Iv 14, 23).

Evo nam Učitelj ponovo izražava svoju želju da stanuje «kod nas», u nama. «Ako me tko ljubi»: ljubav to je ono što privlači, vuče Boga k njegovu stvorenju. Ne ljubav osjetna, nego ona ljubav «jaka kao smrt... i koju mnoge vode ne mogu ugasiti» (Pj 8, 6-7). «Jer ljubim Oca (Iv 14, 31), činim uvijek ono što je njemu milo» (Iv 8, 29). Tako je govorio sveti Učitelj i svaka duša koja želi živjeti povezana s njim, mora također živjeti po tom načelu. Njegova volja mora joj biti hrana, njen svakidašnji kruh, ona mora dopuštati da je žrtvuje svaka volja Očeva poput njenog ljubljenog Krista: svaka nepravilnost, svaki događaj, svako trpljenje, kao i svaka radost, za nju je sakrament koji joj daje Boga. Zato ona i ne pravi više razlike između ovih stvari. Ona preko njih prelazi, ona se iznad njih uzdiže da iznad svega otpočine u samom svom Učitelju. Ona ga uzdiže vrlo visoko na gori svog srca, jest, više od njegovih darova i njegovih utjeha, više od slatkoća kojima ju on obasiplje. Svojestvo je ljubavi da nikada ne traži sebe samu, da ništa sebi ne pridržava,

³ Ruysbroeck: «L'Admirable» - Oeuvres choisies, str. 4.

⁴ Isto, str. 118.

⁵ Isto, str. 157 – 159.

nego da sve daje onome koga ljubi. Blažena je duša koja uistinu ljubi. Gospodin je postao zarobljenik njene ljubavi!

Drugo razmatranje

«UMRIJESTE»

«Umrijeste, i život je vaš skriven s Kristom u Bogu» (Kol 3, 3).

Evo, sveti Pavao dolazi dati nam svjetlo, kako bi nam rasvijetlio put koji vodi u bezdan. «Umrijeste». Što to znači ako ne ovo: da duša koja teži živjeti povezana s Bogom u neosvojivoj utvrdi svete sabranosti, mora se odijeliti, odreći, udaljiti od svih stvari. Ova duša nalazi u samoj sebi jednostavnu sklonost ljubavi, koja ide prema Bogu. Pa što god činila stvorenja, nju ne mogu pobijediti prolazne stvari, jer ostaje iznad njih, živeći za Boga. «Quotidie morior» (1 Kor 15, 31), dan za danom umirem. Umanjujem se, odričem se svaki dan sve više same sebe, kako bi Krist rastao i bio uzveličan u meni. Ostajem veoma malena na dnu svoga siromaštva. Vidim svoje ništavilo, svoju bijedu, svoju nemoć. Spoznajem svoju nesposobnost da napredujem, da ustrajem. Opažam mnoštvo svojih nemarnosti, svojih nedostataka, gledam se u ogledalu svoga siromaštva. Prostirem se u svojoj bijedi i, jasno je spoznajući, izlažem je milosrđu moga Učitelja. «Quotidie morior». Stavljam radost svoje duše (koliko je do volje, a ne do osjećanja) u sve ono što me može žrtvovati, uništiti me, poniziti me, jer želim napraviti mjesta svom Učitelju. «Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist» (Gal 2, 20): ne želim više živjeti vlastitim životom, nego želim biti preobražena u Isusa Krista, da moj život bude više božanski nego ljudski i da Otac, kada se bude nadvio nad mene, uzmogne prepoznati sliku svog «ljubljenog Sina u kome mu je sva milina» (2Pt 1,17).

4. DAN

Prvo razmatranje

«BOG JE NAŠ OGANJ ŠTO PROŽDIRE»

«Deus ignis consumens» (Heb 12, 29). «Naš je Bog - piše sveti Pavao - oganj što proždire», to jest, oganj ljubavi, koji uništava i preobražava u sebe sve što dotakne. «Slatkoće tog božanskog požara obnavljaju se u našoj nutрини djelovanjem koje nikad ne prestaje, a to je požar ljubavi u vječnom uzajamnom predanju. To je obnavljanje koje se izvršuje u svakom trenutku u svezi ljubavi.»⁶ Neke duše izabrale su to utočište da se u njemu vječno odmaraju. Evo tišine u kojoj su se na neki način izgubile, oslobođene iz svog zatvora. «Plove po oceanu Božanstva bez da im je bilo koje stvorenje zapreka ili muka.»⁷

Za te duše mistična smrt, o kojoj je jučer govorio sveti Pavao, postaje tako jednostavna, tako slatka! One misle mnogo manje na djelo uništenja i odreknuća što im još preostaje da učine, a više na to da se bace u žarište ljubavi koje gori u njima i koje nije ništa drugo nego Duh Sveti, ista ona ljubav koja je u Trojstvu veza između Oca i njegove Riječi.

One ulaze u njega po živoj vjeri i ondje se, jednostavne i smirene, puštaju da ih on uzdigne iznad stvari, iznad sjetilnih sklonosti, u «svetu tamu». One, preobražene u božansku sliku, prema riječima svetog Ivana, žive «u zajedništvu» (1 Iv 1, 3) s Trima klanjanja dostojnim Osobama, u zajedničkom životu. Evo, u tome je kontemplativni život. Motrenje koje vodi do posjedovanja.

⁶ Isto, str. 72.

⁷ Usp. Isto, str. 74.

«To jednostavno posjedovanje jest život vječni kušan u ponoru bez dna. Tamo nas čeka, iznad svakog poimanja, duboki mir božanske nepromjenjivosti.»⁸

Drugo razmatranje

«OGANJ DOĐOH BACITI NA ZEMLJU»

«Oganj dođoh baciti na zemlju, pa što drugo hoću nego da je već planuo?» (Lk 12,49). Sam nam Učitelj izriče svoju želju da vidi kako gori oganj ljubavi. Doista sva naša djela, svi naši poslovi nisu ništa pred Njim. Mi mu ne možemo ništa dati, niti udovoljiti njegovoj jedinoj želji da otkupi dostojanstvo naše duše. Ništa mu nije tako drago kao kad vidi da duša raste i postaje uzvišena. No, ništa je ne može tako uzdići kao to da, na neki način, postane jednaka Bogu. Zato on od nje traži danak njene ljubavi, jer svojstvo je ljubavi da izjednači, koliko je to moguće, ljubitelja s Ljubljenim. Kada duša posjeduje tu ljubav, izgleda na neki način jednaka Isusu Kristu, jer njihova međusobna ljubav čini među njima sve zajedničkim.

«Vas sam nazvao prijateljima, jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca svoga» (Iv 15, 15). No, duša se mora najprije potpuno osloboditi da bi došla do te ljubavi. Njena se volja mora blago izgubiti u volji Božjoj, tako da njene sklonosti, njene sposobnosti više ne djeluju nego samo u toj ljubavi i za tu ljubav. Činim sve s ljubavlju, trpim sve s ljubavlju. To znače one riječi u Davidovoj pjesmi: «Svu svoju snagu čuvat ću za te» (Ps 59, 10). Tada je ljubav tako ispunja, tako je obuzima i tako je dobro zaštićuje da ona svuda nalazi tajnu kako će porasti u ljubavi. Pa i u svojim vezama sa svijetom, posred užurbanosti ovog života, ona ima pravo kazati: «bavim se jedino ljubavlju.» (Duhovni spjev 28, 8-9)

5. DAN

Prvo razmatranje

NA VRATIMA STOJIM I KUCAM

«Evo stojim na vratima i kucam. Poslušaj li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati kod njega, i on sa mnom» (Otk 3,20). Blažene uši duše dovoljno budne, dovoljno sabrane da mogu čuti ovaj glas Riječi Božje. Blažene i oči te duše koje u svjetlu žive i duboke vjere mogu sudjelovati u dolasku Učitelja u njeno unutarnje svetište. Ali što je zapravo taj dolazak? «To je neprestano rađanje, neprekidana spoznaja. Krist dođe sa svojim blagom, no otajstvo božanske brzine je tako veliko da on zapravo stalno dolazi, uvijek prvi put kao da nije nikad ni došao. Njegov dolazak, neovisan o vremenu, sastoji se u tome da je vječno «prisutan», a vječna želja stalno obnavlja radosti njegova dolaska. Naslada koju donosi beskrajna je jer to je zapravo on sam. Učiteljevim dolaskom duša se širi i čini se kao da izlazi iz sebe same da prijeđe preko svojih granica u beskrajnost Boga koji dolazi. Događa se tada ona pojava da Bog, u nutrini našeg bića, prima Boga koji dolazi, Bog motri Boga! Boga u kome se sastoji blaženstvo»⁹.

Drugo razmatranje

⁸ Isto, str. 245-247.

⁹ Isto, str. 64-65.

KRISTOVA JE LJUBAV DAREŽLJIVA

«Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu» (Iv 6,56). «Prvi znak ljubavi jest taj da nam je Isus dao da jedemo njegovo tijelo i pijemo njegovu krv. Svojstvo je ljubavi da uvijek daje i uvijek prima. Kristova je ljubav darežljiva. Sve ono što ima, sve ono što jest, sve nam daje. Sve ono što imamo, sve ono što jesmo, sve uzdiže. Traži od nas više nego što smo sposobni dati po sebi samima. Beskrajno je gladan, toliko da nas želi posve proždrijeti. Prodire čak do srži naših kostiju. Što mu više to s ljubavlju dopustimo, to ćemo sveobuhvatnije to iskusiti. Zna da smo bijedni, ali o tome ni najmanje ne vodi računa i ne pošteđuje u nama ništa od ništavila.

On sam si stvara u nama svoju vlastitu hranu, spaljujući najprije u svojoj ljubavi mane, nesavršenosti i grijeha. Zatim, kad nas vidi čiste, dolazi kao nezasićena ptica grabljivica, spremna sve proždrijeti. Želi potrošiti naš život kako bi ga izmijenio u svoj, pun milosti i slave, pripremljene upravo za nas, samo kad bismo se znali odreći samih sebe. Kad bi naše oči bile dovoljno dobre da vide ovaj apetit Krista koji glada za našom dušom, nijedan naš napor ne bi nas spriječio da se bacimo u njegova otvorena usta. Sve ovo može se činiti apsurdnim. Oni koji ljube shvatit će!

Kad primamo Krista s dubokim predanjem, njegova uzavrela Krv puna slave struji našim žilama i u nama se upaljuje oganj koji nas suobličuje njegovim krepostima. On živi u nama i mi živimo u njemu. Dariva nam svoju dušu s puninom milosti po kojoj duša ustraje u ljubavi i u hvali Očevoj! Ljubav privlači k sebi vlastiti objekt. Mi privlačimo k sebi Isusa i on nas privlači k sebi. Dakle preneseni iznad nas samih, u dubini duše, živeći u Bogu, idemo mu u susret, u susret njegovu Duhu koji je njegova ljubav. A ta nas ljubav spaljuje, troši, privlači nas u jedinstvo gdje nas čeka blaženstvo. Na to je mislio Isus kad je rekao: «Žarko sam čeznuo jesti s vama ovu Pashu!» (Lk 22,15)¹⁰.

6. DAN

Prvo razmatranje

«TKO BOGU PRISTUPA, MORA VJEROVATI»

«Tko Bogu pristupa, mora vjerovati» (Heb 11, 6). Tako govori sveti Pavao. On veli i ovo: «Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, osvjedočenje o zbiljnostima kojih ne vidimo» (Heb 11, 1). To znači da nam vjera buduća dobra čini tako sigurnima i prisutnima, da ona po njoj u našoj duši poprimaju bitak i da u njoj postoje, prije nego što u njima uživamo. Sveti Ivan od Križa kaže da nam ona služi kao temelj za hod k Bogu i da ona predstavlja posjedovanje u stanju tame. Jedino nam ona može dati pravo svjetlo o Onome koga ljubimo, i naša duša je mora prigrliti kao sredstvo da dođe do blaženog sjedinjenja. Vjera obilno izljuje u našu dušu sva duhovna dobra. (*Uspomna*, knjiga 2). Kad je Isus Krist govorio sa Samaritankom i obećao svima onima koji budu u njega vjerovali da će im dati «izvor žive vode koja će teći u vječni život» (Iv 4, 14), on je time naznačio vjeru. Tako nam dakle vjera daje Boga već u ovom životu. Taj je Bog doduše pokriven koprenom kojom ga ona pokriva, ali je to ipak Bog sam.

«A kada dođe ono savršeno», to jest jasno gledanje, «uminut će ovo djelomično» ili drugim riječima, ono što je nesavršeno, tj. spoznaja što je daje vjera, «primit će svu savršenost vjere» (1 Kor 13, 10). «I mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj» (1 Iv 4, 16). U tome je veliki čin naše vjere. To je sredstvo kako da svome Bogu uzvratimo ljubav za ljubav. To je «otajstvo skriveno» (Kol 1, 26) u srcu Očevu, o kojem govori sveti Pavao, koje napokon

¹⁰ Isto, 151-152, 154.

spoznajemo i cijela naša duša dršće od radosti. Kada ona znade vjerovati u tu «preveliku ljubav» (Ef 2,4) koja se na nju razlila, onda se o njoj može reći kao o Mojsiju: bio je «postojan u svojoj vjeri kao da je vidio Nevidljivoga» (Heb 11, 27).

Ona se više ne zaustavlja na sklonostima, na osjećajima. Za nju malo znači da li Boga osjeća ili ne osjeća. Nije za nju važno da li joj Bog daje radost ili trpljenje: ona vjeruje njegovoj ljubavi. Što su joj veće kušnje, to joj vjera više raste, jer ona zna nadići sve zapreke da bi počinula u krilu neizmjerne Ljubavi koja može činiti samo djela ljubavi. Stoga ovoj duši, potpuno budnoj u svojoj vjeri, glas Učiteljev može u nutrini kazati ovu riječ, što ju je jednog dana upravio Mariji Magdaleni: «Vjera te tvoja spasila! Idi u miru!» (Lk 7, 50).

Drugo razmatranje

OKO ČISTE NAKANE

«Ako ti je oko čisto, cijelo će ti tijelo biti svijetlo» (Mt 6,22). Što je drugo to čisto oko o kojem govori Učitelj, ako ne ona «čistoća nakane koja sabire u jedno sve raspršene sile duše i ujedinjuje vlastiti duh s Bogom? To je jednostavnost koja daje Bogu čast i salvu, koja mu daje i prikazuje kreposti. Zatim, proničući i nadilazeći samu sebe, nadilazeći i proničući sva stvorenja, nalazi Boga u svojoj nutrini. Ona je početak i svršetak svih kreposti, njihov sjaj i njihova slava. Čistom nakanom nazivam onu koja se želi svidjeti jedino Bogu i sve stvari promatrati u odnosu na njega. Ona stavlja čovjeka u prisutnost Božju, ona mu daje snage i hrabrosti koja ga ispražnjuje i oslobađa od svakog straha, sada i na dan suda.

To je nutarnji polet, temelj cjelokupnog duhovnog života, koji pod noge stavlja pokvarenu narav, dariva mir i nalaže tišinu ispraznoj buci koja se diže u nama»¹¹. Ona povećava iz časa u čas našu sličnost s Bogom i zatim, iznad svakog posrednika, ona nas i dalje vodi u dubinu gdje stanuje Bog i dat će nam beskrajniji počinak.

Blažena baština koja nam je pripravljena u vječnosti, bit će upravo dar jednostavnosti. Sav život duša, sva njihova krepost, sastoji se, uz suobličnost Bogu, u jednostavnosti i njihov uzvišeni počinak dosiže vrhunac slave u jednostavnosti. Tako, prema mjeri vlastite ljubavi, svaka duša više ili manje duboko traži Boga u svojoj vlastitoj nutrini. «Jednostavna duša, uzdižući se u kreposti svoga nutarnjeg pogleda, sve dublje ulazi u sebe samu i motri vlastiti bezdan, svetište u kojem je nježno dotaknuta dodirom Presvetoga Trojstva. Silazi tako sve dublje u svoju nutrinu, sve dok ne dotakne dno koje je zapravo vrata vječnog života»¹².

7. DAN

Prvo razmatranje

«BOG NAS U KRISTU IZABRA DA BUDEMO SVETI»

«Bog nas u Kristu izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i neporočni pred njim, u ljubavi» (Ef 1,4).

Presveto Trojstvo stvorilo nas je na svoju sliku, prema božanskom uzoru nas samih koji je nosilo u svom krilu prije nego je svijeta bilo, u onom početku bez početka o kojem govori Bossuet na temelju sv. Ivana: «In principio erat Verbum» - «U početku bijaše Riječ» (Iv 1,1). Može se dodati: u početku bijaše ništavilo, jer nas je Bog u svojoj vječnoj samoći već nosio u svojoj zamisli. «Otac motri samoga sebe u bezdanu svoje plodnosti i po samom tom

¹¹ Isto, str. 33-34.

¹² Isto, str. 36-37.

činu spoznavanja sebe, rađa drugu Osobu, Sina, svoju vječnu Riječ. U njemu se nalazila od vječnosti prasluka svih stvorenja koja još nisu izašla iz ništavila i Bog ih je vidio i motrio, svako pojedino, u sebi samom.

To vječno postojanje koje naše praslike posjeduju bez nas u Bogu, jest uzrok stvaranja. Naša stvorena bit teži prispjeti svom početku. Riječ, slava Očeva, je vječni uzor prema kojem su oblikovana stvorenja na dan njihova stvaranja. Evo zašto Bog želi da mi, oslobađajući se samih sebe, nastojimo doseći naš uzor i prispjemo do toga da ga posjedujemo, uspinjući se prema njemu iznad svih stvari. Ovo motrenje otvara duši neslućene vidike i dopušta joj, na neki način, posjedovati krunu za kojom teži.»¹³ Neizmjerne bogatstva koja Bog ima po naravi, mi ih možemo zadobiti po ljubavi koja čini da Bog živi u nama i mi u Bogu. I upravo po toj beskrajnoj ljubavi bivamo povučeni u dubinu nutarnjeg svetišta gdje Bog utiskuje u nas neku sliku svoga veličanstva. Stoga, zahvaljujući ljubavi i po ljubavi, možemo biti neporočni i sveti pred Bogom, kao što kaže Apostol, i pjevati s Davidom: «Tad ću biti neokaljan, čist od grijeha velikoga» (Ps 19,14).

Drugo razmatranje

BUDITE SVETI JER SAM JA SVET

«Budite sveti jer sam ja svet» (Lev 19,2). Tako nam govori Gospodin. »Kakav god bio naš način života ili odijelo koje nosimo, svaki od nas mora biti svetac Božji»¹⁴. Tko je najsvetiji? «To je onaj tko više ljubi, tko većma pazi na Boga i potpunije udovoljava njegovu pogledu»¹⁵. Kako udovoljiti zahtjevima božanskog pogleda, ako ne ostajući jednostavno i u ljubavi okrenuti prema njemu kako bi mogao odražavati u nas svoju sliku, kao što se sunce odražava kroz prečisti kristal? «Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična» (Post 1,26). To je bila žarka želja srca Božjega. «Bez sličnosti koja dolazi od milosti, čeka nas vječno prokletstvo. Od trenutka kad Bog vidi da smo sposobni primiti milost, njegova slobodna dobrota spremna je dati nam taj dar da utisne u nas svoju sličnost.

Naša sposobnost da primimo milost ovisi o nutarnjoj neograničenosti s kojom mu se približavamo. Bog nam dakle darivajući nas, može darovati samoga sebe i utisnuti u nas svoju sličnost, raskinuvši naše lance i učinivši nas slobodnima»¹⁶. Najveća savršenost u ovom životu, kaže jedan pobožni pisac, sastoji se u tome da ostanemo potpuno sjedinjeni s Bogom, da duša sa svojim moćima i silama bude sva sabrana u njemu i sve njene sklonosti, ujedinjene u radosti ljubavi, ne nalaze počinka osim u posjedovanju Stvoritelja.¹⁷ Slika Božja utisnuta u dušu zapravo se sastoji od razuma, pamćenja i volje. Sve dok te moći ne nose savršenu sliku Božju, još ne sliče na njega kao na dan stvaranja.

Oblik (forma) duše je Bog, koji se mora utisnuti u nju kao pečat u vosak, kao oznaka na predmet kojemu pripada. No, to se ne ostvaruje u punini ako razum nije potpuno rasvijetljen spoznajom Boga, ako volja nije sva zarobljena ljubavlju najvišeg Dobra, ako pamćenje nije potpuno zaokupljeno motrenjem i uživanjem vječne sreće. Na isti način kao što slava Blaženih nije drugo nego savršeno posjedovanje toga stanja, tako je jasno da početno posjedovanje tih dobara sačinjava savršenost u ovom životu. Da bismo ostvarili taj ideal, trebamo stalno ostati sabrani u svojoj nutrini, stajati u tišini u prisutnosti Božjoj, dok se duša produbljuje, širi, užije i stapa se s njim u bezgraničnoj punini.

¹³ Isto, str. 67-69.

¹⁴ Isto, str. 157.

¹⁵ Isto, str. 113.

¹⁶ Isto, str. 48.

¹⁷ Usp. Isto

8. DAN

Prvo razmatranje

«SUOBLIČENI SLICI SINA NJEGOVA»

«One koje Bog predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova» (Rim 8, 29). «Koje pak predodredi, te i pozva, koje pozva, te i opravda; koje opravda, te i proslavi. Što ćemo dakle na to reći? Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?... Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove?» (Rim 8,30-31,35). Tako se prosvijetljenom oku Apostolovu otkriva otajstvo predodređenja, otajstvo božanskog odabranja. «One koje predvidje». Zar nismo i mi bili među njima? Zar Bog ne može kazati našoj duši ono, što je nekoć rekao po glasu proroka: «Prođoh kraj tebe i u te se zagledah: i gle, dob tvoja - dob je ljubavi! Raširih na te skute svoje. Prisegoh ti da ću te štititi i sklopih Savez s tobom i ti moja postade» (Ez 16, 8). Da, postali smo njegovi po krštenju, to hoće sveti Pavao kazati ovim riječima: «Pozvao ih je». Jest, pozvao nas je da primimo pečat Presvetog Trojstva. U isto vrijeme kad smo, prema riječima svetog Petra postali «zajedničari božanske naravi» (2 Pt 1, 4), «postali smo Kristovi sudionici» (Heb 3, 14)... Zatim «nas je opravdao» svojim sakramentima, izravnim dodirima svoga Duha u sabranosti, u dubini naše duše, «opravdao nas je također po vjeri» (Rim 5, 1) i to prema mjeri naše vjere, u Otkupljenju što nam ga je stekao Isus Krist.

Napokon, on nas hoće proslaviti i zato nas je, veli sveti Pavao, «osposobio za udioništvo u baštini svetih u svjetlosti» (Kol 1, 12). No, bit ćemo proslavljeni onoliko koliko budemo usklađeni slici njegova božanskog Sina. Promatrajmo zato ovu ljubljenu Sliku, držimo se neprestano pod izjaravanjem njene svjetlosti kako bi se ona utisnula u nas. Zatim, prilazimo svemu s raspoloženjem duše s kojim je polazio naš sveti Učitelj: tada ćemo ostvariti veliki naum po kojem je Bog odlučio «u samom sebi obnoviti sve u Kristu» (Ef 1, 9-10).

Drugo razmatranje

«MENI JE ŽIVJETI KRIST»

«Sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega. Radi njegove ljubavi sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem... Hoću da upoznam njega i zajedništvo u patnjama njegovim i da budem suobličan smrti njegovoj... Ne kao da sam već postigao ili dopro do savršenstva, nego – trku nastavljam, hitim ne bih li kako dohvatio, ono za što sam određen, jer sam zahvaćen od Krista... Za jedno se samo brinem: Što je za mnom, zaboravljam, za onim što je preda mnom, prežem, k cilju hitim, k nagradi višnejga poziva Božjega u Kristu Isusu» (Fil 3, 8-14). To znači: ne želim ništa više osim da se poistovjetim s Njim. «Mihi vivere Christus est» (Fil 1, 21). Meni je živjeti Krist!... Sva se žarka duša svetog Pavla očituje u ovim recima.

Ovim je duhovnim vježbama svrha da se što više suobličimo svom ljubljenom Učitelju, još i više, da se stopimo tako dobro s njim da možemo reći: «Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist. A što sada živim u smrtnom tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene» (Gal 2, 20). Zato u ovim duhovnim vježbama proučavamo ovaj božanski uzor.

Njegova je spoznaja, kako nam veli Apostol, «tako uzvišena» (Fil 3, 8). Kad je ulazio u svijet, prve su mu riječi bile: «Žrtve i prinos ne mile ti se, nego si mi tijelo pripravio; evo

dolazim, vršiti, Oče, volju tvoju!» (Heb 10, 5). Kroz 33 njegove godine ta je volja u tolikoj mjeri bila njegov svakidašnji kruh (Iv 4, 32. 34), da je u času, kad je predavao svoju dušu u Očeve ruke, mogao kazati: «Dovršeno je» (Iv 19, 30).

Jest, sva tvoja volja je izvršena, zato «te proslavih na zemlji» (Iv 17,4). Doista, kad je Isus Krist govorio svojim učenicima o onoj hrani koju oni nisu poznavali, rekao im je da je ona «vršiti volju onoga koji me posla» (Iv 4, 34). Stoga je i mogao kazati: «Ja nikada nisam sam» (Iv 8, 16). «Onaj koji me posla sa mnom je, jer ja uvijek činim što je njemu milo» (Iv 8, 29).

Jedimo s ljubavlju ovaj kruh Božje volje. Ako je njegova volja koji put bolnija, možemo bez sumnje kazati sa svojim ljubljenim Učiteljem: «Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoide ova čaša», ali ćemo odmah dodati: «Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti» (Mt 26, 39).

U smirenosti i jakosti, zajedno s božanskim Raspetim, i mi ćemo se uspinjati na Kalvariju, pjevajući u dubini svoje duše, uzdižući prema Ocu pjesmu zahvalnicu, jer oni koji stupaju ovim bolnim putem upravo su oni koje On «predvidje i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova» (Rim 8, 29), Raspetoga iz ljubavi!...

9. DAN

Prvo razmatranje

«POSINSTVO DJECE BOŽJE»

«Bog nas u ljubavi predodredi za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu, dobrohotnošću svoje volje, na hvalu Slave svoje milosti. Njome nas zamilova u Ljubljenome u kome, njegovom krvlju, imamo otkupljenje, otpuštenje prijestupa po bogatstvu njegove milosti. Nju preobilno u nas uli zajedno sa svom mudrošću i razumijevanjem» (Ef 1,5-8). Kako je duša stvarno postala Božje dijete, prema riječima Apostolovim, nju pokreće sam Duh Sveti: «svi koje vodi Duh Božji, sinovi su Božji» i još: «Ta ne primismo duha robovanja da se opet bojimo, nego primismo Duha posinstva u kojemu kličemo: «Abba! Oče!» Sam Duh svjedoči našem duhu da smo djeca Božja; ako pak djeca, onda i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi, kada doista s njime zajedno trpimo, da se zajedno s njime i proslavimo» (Rim 8, 14,15-17).

Da bismo došli do tog bezdana slave, Bog nas je stvorio na svoju sliku i sebi slične. «Gledajte, veli sveti Ivan, koliku nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo, i jesmo. Sad smo djeca Božja, i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest. I tko god ima tu nadu u njemu, posvećuje se kao što je on svet» (1 Iv 3, 1-3). Evo mjere svetosti Božje djece: biti svet kao Bog, biti svet svetošću Božjom.

I to živeći u povezanosti s njim, u dubini ponora bez dna, «unutra». Duša se onda čini kao da ima neku sličnost s Bogom koji, iako uživa u svim stvarima, ne nalazi nigdje toliko užitka kao u samome Sebi, jer posjeduje u Sebi najizvrsnije dobro, pred kojim nestaju sva ostala dobra. Stoga su sve radosti koje se mogu dogoditi u duši samo opomene koje ju pozivaju da radije uživa u Dobru što ga posjeduje i s kojim se nijedno drugo ne može usporediti...

«Otac koji je na nebesima» (Mt 6, 9) nalazi se u tom malom nebu, što ga je sebi načinio u središtu naše duše. Tu ga moramo tražiti i nadasve tu moramo boraviti. Krist je jednoga dana rekao Samaritanki, da «Otac traži prave klanjatelje *u duhu i istini*» (Iv 4, 23). Budimo mi ti veliki klanjatelji da razveseljujemo njegovo srce.

Klanjajmo mu se *u duhu*, to jest držimo stalno prema njemu upravljeno srce i misli, a duh neka nam bude trajno ispunjen njegovom spoznajom, po svjetlu vjere.

Klanjajmo mu se *u istini*, to jest svojim djelima, jer osobito smo po svojem djelovanju istiniti: to znači činiti uvijek ono što se sviđa Ocu, čija smo djeca. Klanjajmo mu se, napokon, *u duhu i istini*, znači po Isusu Kristu i s Isusom Kristom, jer je samo on jedini pravi klanjatelj *u duhu i istini*. Tada ćemo biti djeca Božja i poznavat ćemo iskustvenom spoznajom istinu ovih Izaijinih riječi: «Nosit ću vas na rukama i milovati na koljenima» (Iz 66, 12). Doista, čini se, da se Bog bavi samo time da dušu obasipa milovanjem i znakovima ljubavi, poput majke koja odgaja svoje dijete i hrani ga svojim mlijekom. Oh, budimo pažljivi na tajanstveni glas našeg Oca: «Dijete moje, daj mi svoje srce» (Izr 23, 26).

Drugo razmatranje

POTREBNI SMO SLAVE BOŽJE

«Bog, bogat milosrđem, zbog velike ljubavi kojom nas uzljubi, nas koji bijasmo mrtvi zbog prijestupa oživi zajedno s Kristom...» (Ef 2,5). «Budući da su svi sagriješili i potrebni su slave Božje, bit će opravdani njegovom milošću po otkupljenju koje je u Isusu Kristu, jer je Bog predodredio izmirenje za grijeh, pokazujući u isto vrijeme da je on pravedan i opravdava onoga koji vjeruje u njega» (Sv. Pavao).

«Grieh je zlo tako strašno da nije nikad dopušteno počiniti ga niti da bi se postiglo kakvo dobro, niti da bi se izbjeglo kakvo zlo.

A mi smo već počinili velik broj grijeha. Kako možemo a da ne ostanemo zadivljeni, kad se bacimo u bezdan božanskog milosrđa i kad se oči naše duše zaustave na činjenici da je Bog uništio naše grijeh?»¹⁸ On je to i rekao: «Oprostit ću bezakonje njihovo i grijeha se njihovih neću više spominjati» (Jer 31,34). «Gospodin je u svojoj blagosti želio da se grijeh svede samo na štetu prouzročenu grijehom i pronašao je način da ga učini korisnim za nas, pretvarajući ga u našim rukama u sredstvo spasenja. To ne smije ni u kom slučaju umanjiti naš strah od grijeha, niti bol što smo sagriješili, nego znači da su naši grijesi postali za nas izvor poniznosti»¹⁹.

Kad duša, «u nutrini same sebe, promatra poniznim očima ljubavi beskrajnost Božju, njegovu vjernost, njegove dokaze ljubavi, sva njegova dobročinstva koja ništa ne mogu dodati njegovoj sreći, i potom se vraća na promatranje same sebe, vidi sve svoje pobune protiv tog Gospodina beskrajne moći i osjeća odvratnost i prezir prema sebi. Ne zna više što činiti da zamrzi svoje krivice onako kako bi željela. Tada joj ne preostaje drugo nego plakati pred Bogom, njenim prijateljem, žaleći mu se što je žestina prezira koji je muči, ne ponizuje toliko koliko bi bilo potrebno. Tada se prepušta volji Božjoj i nalazi svoj mir u tom nutarnjem odricanju, onaj nepobjedivi i savršeni mir kojega ništa ne može narušiti. Zapravo se bacila u takav bezdan da je nitko ovdje neće moći pronaći.»²⁰ Kad bi mi «netko rekao da je dotakao dno i stoga da je potpuno uronio u poniznost, ne bih mu se suprotstavio. Osim toga, čini mi se da baciti se u poniznost znači isto što i baciti se u Boga, jer je Bog dno bezdana. Upravo je stoga poniznost, kao i ljubav, uvijek sposobna rasti.»²¹ Zapravo, «ta dubina puna poniznosti jest posuda koja stalno potrebuje, prostrana posuda milosti, posuda u koju je Bog stalno želi ulijevati.»²² Nikada ponizan neće staviti Boga previše visoko ili sebe samoga previše nisko. «No, evo čuda: njegova nemoć izmijenit će se u mudrost, i nesavršenost njegovih djela, koja su uvijek nedovoljna u njegovim očima, ispunit će se najvećom slatkoćom života. Tko god posjeduje tu dubinu poniznosti, nema potrebe za mnogim riječima koje bi ga poučavale, jer

¹⁸ Isto, str. 169.

¹⁹ Isto, str. 170.

²⁰ Isto, str. 97–98.

²¹ Isto, str. 99.

²² Isto.

mu Bog na taj način govori više od onoga u čemu bi trebao biti poučen. To je stav Božjih učenika.»²³

10. DAN

Prvo razmatranje

«DJEVICA OD UTJELOVLJENJA»

«Si scires donum Dei», - «Kad bi znala dar Božji» (Iv 4, 10), rekao je Krist jedne večeri Samaritanki. No koji je to dar Božji, ako ne On sam? «K svojim dođe, i njegovi ga ne primiše» (Iv 1, 11), veli nam ljubljani učenik. Sveti Ivan Krstitelj mogao bi još mnogim dušama izreći onaj prigovor: «Posred vas – u vama - stoji koga vi ne poznate» (Iv 1, 26). «Kad bi ti znala dar Božji!»

Ima jedno stvorenje Božje koje je poznavalo taj dar Božji, jedno stvorenje koje nije od njega izgubio niti kapljice, jedno stvorenje tako čisto, tako svijetlo da se čini da je sama Svjetlost: *Speculum justitiae*. Jedno stvorenje kojem je život bio tako jednostavan, tako izgubljen u Bogu da se ne može skoro ništa o njemu reći: *Virgo fidelis*. To je Djevica vjerna, ona koja «brižno čuvaše sve ove uspomene u svom srcu» (Lk 2, 51). Ona se držala tako malenom, tako sabranom pred Bogom, u tajnosti hrama, da se svidjela Presvetom Trojstvu. «Jer Gospodin pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom» (Lk 1, 48). Otac je, naginjući se nad to stvorenje tako lijepo, tako nesvjesno svoje ljepote, htio da ona bude u vremenu Majka Onoga kojem je on Otac u vječnosti. Tada je posredovao Duh ljubavi, koji upravlja svim djelima Božjim, i Djevica je rekla svoj Fiat: «Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!» (Lk 1, 38). Izvršilo se tada najveće otajstvo i po utjelovljenju Riječi Marija je zauvijek postala plijen Božji.

Čini mi se da je držanje Djevice u mjesecima između Blagovijesti i Božića, uzor za nutarnje duše, za stvorenja što ih je Bog odabrao da žive «unutra», u dubini ponora bez dna. S kakvim se mirom, s kakvom sabranošću Marija približavala svim stvarima, činila sve stvari! Koliko li je ona i najobičnije stvari činila božanskima! Djevica je u svemu ostajala u klanjanju daru Božjemu. To je nije priječilo da se žrtvuje izvana kad se radilo o djelima ljubavi.

Evangelje nam veli da je Marija vrlo žurno prešla Judejsko gorje da dođe do svoje rođakinje Elizabete (Lk 1, 39). Neizreciv prizor što ga je promatrala u sebi, nikada nije umanjivao njenu vanjsku ljubav, jer, kako veli jedan pobožni pisac, «ako kontemplacija ide prema pohvali i prema vječnosti svoga Gospodina, ona već posjeduje sjedinjenje i neće ga moći izgubiti. Dolazi nalog s neba, i ona se okreće prema ljudima, ima sućuti za sve njihove potrebe, nagine se nad svaku njihovu bijedu, mora zaplakati i donijeti plodove. Ona rasvjetljuje poput ognja, ražaruje poput plamena, upija i guta, uzdižući prema nebu ono što je progutala. Kada je izvršila svoje djelovanje dolje, uzdiže se i nastavlja, žareći svojim ognjem, put u visine»²⁴

Drugo razmatranje

«POHVALA SLAVE»

²³ Usp. Isto, str. 102.

²⁴ Isto, str. 224.

«Predodređeni smo po naumu Onoga koji sve izvodi po odluci svoje volje da budemo hvala Slave njegove» (Ef 1,11-12). Ovako govori sveti Pavao, sveti Pavao poučen od samoga Boga. Kako ostvariti ovu veliku želju srca našega Boga, ovu njegovu nepromjenljivu volju nad našim dušama? Drugim riječima, kako odgovoriti na naš poziv i postati savršene Pohvale slave Presvetog Trojstva? Na nebu je svaka duša pohvala slave Ocu, Riječi, Duhu Svetom, jer je svaka duša učvršćena u čistoj ljubavi i ne živi više vlastitim životom, nego životom Božjim. Tada ga ona poznaje, veli sveti Pavao, kao što on poznaje nju (1Kor 13,12). Drugim riječima, njena misao je misao Božja, njena volja je volja Božja, njena ljubav je ljubav samoga Boga. Zapravo, Duh ljubavi i jakosti je taj koji preobražava dušu. On izvodi tu veličanstvenu preobrazbu duše, budući da nam je poslan da «potpomaže našu nemoć», kako dalje govori sv. Pavao (Rim 8,26). Sv. Ivan od Križa tvrdi da je duša predana ljubavi, po snazi Duha Svetoga, gotovo u stanju da se uzdigne, već sada, na onaj stupanj savršenosti o kojem smo govorili. (Duhovni spjev, 38,2-3) Evo što ja nazivam savršenom Pohvalom slave.

Pohvala slave je duša koja boravi u Bogu, koja ga ljubi ljubavlju čistom i bezinteresnom, bez da traži sebe samu u slatkoći te ljubavi, koja ga ljubi više od svih njegovih darova, kao da ništa i nije primila, sve dotle da žudi za dobrom predmeta što ga toliko ljubi. No, kako da stvarno želimo i hoćemo dobro Božje, ako ne ispunjavajući njegovu volju, jer ta volja usmjeruje sve stvari na veću njegovu slavu? Ova se dakle duša mora potpuno izručiti toj volji, da se potpuno izgubi u njoj, sve dok ne bude više mogla htjeti ništa drugo osim onoga što Bog hoće.

Pohvala slave: to je duša šutnje koja se stoji poput lire pod tajnovitim dodirom Duha Svetoga, kako bi on na njoj izveo božanske harmonije. Ona zna da je trpljenje žica koja proizvodi još ljepše zvukove. Stoga i voli da je vidi na svom glazbalu, da što ugodnije dirne srce Božje.

Pohvala slave: to je duša koja motri Boga u vjeri i u jednostavnosti. Ona je ogledalo koje odražava sve ono što on jest. Ona je kao ponor bez dna u koji se on može prelići i raširiti se. Ona je poput kristala kroz koji on može izjarivati i promatrati sve svoje savršenosti i svoju vlastitu veličanstvenost. Duša koja ovako dopušta božanskom Biću da u njoj zadovolji svoju potrebu da priopćuje sve što jest, sve što ima, takva je duša uistinu Pohvala slave svih njegovih darova.

Napokon, *Pohvala slave* je biće koje uvijek zahvaljuje. Svaki njen čin, svaki pokret, svaka njena misao, svaka njena želja, u isti je mah dublje ukorjenjuju u ljubavi i kao da su odjek vječnoga *Sanctusa*. Na nebu slave blaženici ne prestaju ni danju ni noću ponavljati: «Svet, Svet, Svet, Gospodin Bog Sveladar... i padnu ničice i poklone se Živome u vijeke vjekova» (Otk 4, 8). Na nebu svoje duše Pohvala slave već počinje svoju službu vječnosti. Njena se pjesma ne prekida, jer je ona pod djelovanjem Duha Svetog koji sve u njoj čini. I premda toga nije uvijek svjesna, jer joj slabost naravi ne dopušta da bude uvijek učvršćena u Bogu bez rastresenosti, ona uvijek pjeva, ona se uvijek klanja, ona je tako reći sva prešla u pohvalu i ljubav, u strast za slavu svoga Boga.

Budimo i mi, na nebu svoje duše, *Pohvale slave Presvetog Trojstva*, Pohvale ljubavi naše Prečiste Majke. Jednog će dana veo spasti, bit ćemo uvedeni u vječne dvorove i ondje ćemo pjevati u krilu beskrajne Ljubavi. I Bog će nam dati «novo ime, obećano pobjedniku» (Otk 2,17). A koje je to ime? *Laudem gloriae*.

POSLJEDNJE DUHOVNE VJEŽBE POHVALE SLAVE
(kolovoz, 1906.)

S. Elizabeta od Presvetog Trojstva

«Moja je želja da budem 'pohvala njegove slave'»

Uvod

Ove duhovne vježbe sestre ELIZABETE OD PRESVETOG TROJSTVA pisane su od 16. do 31. kolovoza 1906. godine, dva mjeseca prije njezine smrti - 9. studenoga 1906.

Pisala ih je onda kad se već nalazila u teškoj bolesti, i trpjela nepodnosive bolove, ali sa smiješkom na usnama. One su njezino remek-djelo i jedno od najljepših stranica katoličke duhovnosti uopće. Sama im je dala naslov: «Posljednje duhovne vježbe Pohvale Slave».

Ono što je pisala to je i živjela. Nakon jedne žestoke boli govorila je: «O Ljubavi, Ljubavi, iscrpi sve moje biće na Svoju slavu! Neka nestane kap po kap za Tvoju Crkvu!»

Zadnje su joj riječi bile: «Idem u Svjetlost, u Ljubav, u Život». Bilo je jutro oko 6 sati. Blagdan Posvete crkve. Bio je to jedan od njenih najdražih blagdana. «Bila je lijepa kao Anđeo!» - govore su prisutne sestre.

Sestra ELIZABETA postala je pred Licem Presvetog Trojstva POHVALA SLAVE za svu vječnost.

PRVI DAN: «Nescivi!»

»Nescivi! - Ne znam više ništa» (Pj 6, 11). Evo što pjeva zaručnica u Pjesmi nad pjesmama, nakon što su je uveli u nutarnju odaju. Mislim da to mora ponavljati i *Pohvala slave* u ovaj prvi dan svojih duhovnih vježbi u kojima je Učitelj uvodi sve do dna bezdanog ponora da je nauči ispunjavati njenu službu, koja će joj pripadati kroz cijelu vječnost i u kojoj se ona mora vježbati već u vremenu, jer vrijeme je vječnost koja je već započela i neprestano se razvija.

«Nescivi! Ne znam više ništa», ne želim ništa više znati, osim «upoznati Njega, zajedništvo u patnjama njegovim, suobličenost smrti njegovoj» (Fil 3, 10). «One koje Bog predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova» (Rim 8, 29), Raspetoga iz ljubavi. Kada budem posve poistovječena s tim božanskim Uzorom, kad budem sva prešla u Njega i On u mene, tada ću ispunjavati svoj vječni poziv, za koji me Bog odabrao u Kristu, «in principio — u početku», poziv, što ću ga nastaviti «in aeternum — u vječnosti», kada uronjena u krilo svoje Trojice budem neprestana Pohvala njegove slave, «Laudem gloriae eius» (Ef 1,12).

«Nitko nije vidio Oca» (Iv 6, 46), veli nam sveti Ivan, «doli Sin i oni kojima Sin hoće objaviti» (Mt 11, 27). Mislim da se također može reći: «Nitko nije prodro u dubinu Kristova otajstva, osim Djevice Marije». Sv. Ivan i Magdalena pronicali su vrlo duboko u to otajstvo. Sveti Pavao govori često o «shvaćanju» (Ef 3, 4), što ga je o tom otajstvu dobio. No, kako li ipak svi

sveci ostaju u sjeni, kad gledamo veličanstveni sjaj Djevičin!... Neizreciva je «tajna koju je ona čuvala u svom srcu (Lk 2,19), koju nijedan jezik nije znao objaviti, nijedno pero opisati.

Ova će Majka milosti oblikovati moju dušu da njezina kćerkica bude živa, «sjajna» slika njenog «Prvorodjenca» (Mt 1, 25), Sina Oca Vječnoga, onoga koji je bio savršena Pohvala slave svog Oca.

DRUGI DAN: «Potpuno posjedovanje samoga sebe»

«Moja je duša uvijek u mojim rukama» (Ps 119, 109). Te su riječi odzvanjale u duši Učiteljevoj, i zbog toga je u svim tjeskobama uvijek ostajao Smireni i Jaki. Život mi je uvijek u mojim rukama! - što to znači, ako ne ono potpuno posjedovanje samoga sebe u nazočnosti Boga mira, Kralja Mirotvorca?

Ima još jedna riječ Kristova što bih je neprestano htjela ponavljati: «Snagu ću svoju čuvati za te» (Ps 59, 10). Moje mi Pravilo veli: „U šutnji bit će jakost vaša“. Čini mi se dakle da sačuvati svoju snagu za Gospodina znači ujediniti cijelo svoje biće po nutarnjoj šutnji, znači okupiti sve svoje moći da se bave samo vježbom ljubavi, znači imati ono jednostavno oko koje dopušta svjetlu Božjem da nas obasja svojim zrakama.

Duša koja raspravlja sa svojim «ja», koja se bavi svojim osjećajnostima, koja ide za nekom nepotrebnom mišlju, za bilo kakvom željom, takva duša raspršuje svoje snage, ona nije sva usmjerena prema Bogu, ... njena lira ne zvuči jednoglasno. I kad je Učitelj bude dodirnuo, neće moći iz nje izvući nebeskih harmonija. Ima tu još odviše ljudskog, u njoj je nesklad. Duša koja još nešto čuva za sebe u svom nutarnjem kraljevstvu, kojoj sve moći nisu «uključene» u Boga, ne može biti savršena Pohvala slave. Ona nije sposobna bez prekida pjevati «canticum magnum — veliku pjesmu», o kojoj govori sveti Pavao, jer u njoj ne vlada jedinstvo i, umjesto da nastavlja svoju pohvalu u jednostavnosti u svim stvarima, ona neprestano mora okupljati žice svoga glazbala koje su pomalo raspršene na sve strane. Kako li je prijeko potrebno ovo lijepo nutarnje jedinstvo duši koja ovdje na zemlji hoće živjeti životom blaženika, to jest jednostavnih bića, jednostavnih duhova!

Mislim da je Učitelj na ovo smjerao kad je govorio Magdalenii o onom «Unum necessarium — jedinom potrebnom» (Lk 10, 42). Kako li je to velika svetica dobro razumjela! Oko njene duše, prosvijetljene vjerom, prepoznalo je svog Boga pod koprenom čovječstva i u šutnji, u jedinstvu svojih moći «ona je slušala» (Lk 10, 39) riječi koje joj je Učitelj govorio, i mogla je pjevati: «Moja je duša uvijek u mojim rukama», a i ovu drugu riječ: «Nescivi!» Jest, ona nije znala ništa više osim *Njega*. Mogla se oko nje uzviti buka i uznemirenost...«Nescivi!» Mogli su je optužiti... «Nescivi!»... Ni njena čast kao ni vanjske stvari ne mogu je izvući iz njene svete šutnje.

Isto biva s dušom koja je unišila u utvrdu svete sabranosti. Nutarnje oko otvoreno svjetlu vjere otkriva svoga Boga koji je u njoj prisutan i u njoj živi. Ona također, u svojoj lijepoj jednostavnosti, ostaje Njemu tako prisutna, da je On čuva ljubomornom brigom.

Tada mogu nenadano nadoći vanjski nemiri, nutarnje oluje, može se dirati u njenu čast: «Nescivi!» Bog se može sakriti, oduzeti joj osjetnu milost: «Nescivi!» I još govori sa svetim Pavlom: «Zbog njegove sam ljubavi sve izgubila» (Fil 3, 8). Tada je Učitelj slobodan, slobodan da je zaposjedne, da joj se daruje «po svojoj mjeri» (Ef 4, 7). Duša ovako pojednostavljena, ujedinjena, postaje prijestolje Nepromjenljivoga, jer jedinstvo je prijestolje Presvetog Trojstva.

TREĆI DAN: «U prisutnosti Božjoj»

«Predodređeni smo po naumu Onoga koji sve izvodi po odluci svoje volje da budemo na hvalu Slave njegove» (Ef 1, 11-12).

Sveti nas Pavao upoznaje s ovim božanskim odabranjem, on koji je prodro tako duboko u «tajnu sakrivenu od vjekova u Božjem srcu» (Ef 3, 9). Sad će nas prosvijetliti o ovom pozivu na koji smo pozvani. Kaže nam: «Bog nas u Kristu sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i neporočni pred njim u ljubavi» (Ef 1,4). Ako stavim jedno uz drugo ova dva izričaja Božjeg plana, vječno nepromjenljivog, zaključujem iz toga da se za dostojno izvršavanje svoje službe *Laudem gloriae* – Pohvale slave, moram u svemu držati u Božjoj prisutnosti. Još i više, kao što nam Apostol veli: «in caritate — u ljubavi» (Ef 1, 4), to jest u Bogu, jer «Deus caritas est — Bog je ljubav» (1 Iv 4, 8). Upravo povezanost s božanskim Bićem učinit će me «neokaljanom i svetom» pred njim...

Volim sve ovo pripisivati lijepoj kreposti jednostavnosti, o kojoj je neki pobožni pisac napisao: «ona daje duši počinak bezdana», to jest počinak u Bogu, neizmjernom bezdanu, nagovještaj i odjek onog vječnog subotnjeg počinka o kojemu govori sveti Pavao kad kaže: «U Počinak, doista, ulazimo mi koji povjerovasmu» (Heb 4, 3).

Proslavljeni već uživaju taj počinak bezdana, jer promatraju Boga u jednostavnosti njegove Biti. «Oni ga poznaju, veli opet sveti Pavao, kao što su od njega poznati» (1 Kor 13, 12), to jest po intuitivnom gledanju, po jednostavnom pogledu. I zato su - nastavlja Apostol - «preobraženi iz slave u salvu, po snazi njegova Duha, u njegovu vlastitu sliku» (2 Kor 3, 18). Tada oni postaju neprekidna Pohvala slave božanskog Bića koje u njima gleda svoj vlastiti sjaj. Mislim da bismo činili neizmjernu radost Božjem srcu, kad bismo se na nebu svoje duše vježbali u ovom zanimanju blaženika, i kad bismo uz Njega prianjali onim jednostavnim promatranjem koje ponovno približuje stvorenje onom stanju nevinosti prije istočnoga grijeha, u kojem ga je Bog bio stvorio... «na svoju sliku i sebi slično» (Post 1, 26). Ovo je želja Stvoriteljeva: da može sebe promatrati u svom stvorenju, vidjeti kako se u njemu odražuju sve njegove savršenosti,

sva njegova ljepota, kao kroz kristal koji je čist i bez mrlje. Nije li to na neki način proširenje njegove vlastite slave?... Duša, po jednostavnosti pogleda kojim promatra svoj božanski predmet, biva odijeljena od svega što je okružuje, odijeljena također i nada sve od same sebe. Tada ona sjaji od «spoznanja slave Božje» (2 Kor 4, 6) o kojoj govori Apostol, u mjeri u kojoj omogućuje božanskom Biću da se u njoj odrazuje i da joj preda sva svoja svojstva. Ova je duša uistinu Pohvala slave svih njegovih darova. Ona u svemu, pa i u najobičnijim svojim činima, pjeva «canticum magnum, canticum novum - pjesmu veliku, pjesmu novu», i po ovoj pjesmi Bog se raduje do u dubinu svog Bića.

Možemo kazati s Izaijom toj duši: «Tvoja će svjetlost zasjati u tmuni, i tama će tvoja kao podne postati. Gospodin će ti dati uživati u vječnom poćinku, preplavit će te svojom slavom. On će krijepiti kosti tvoje, i bit ćeš kao vrt zaliven, kao studenac kojem voda nikad ne presuši... Uzdići ću te – govori Gospodin – iznad svega što je najuzvišeniije na ovom svijetu» (Iz 58, 10-11. 14).

ČETVRTI DAN: «Evo vjere»

Jučer mi je sveti Pavao malo pridigao zastor i tako dopustio da zaronim pogledom «u baštinu svetih u svjetlosti» (Kol 1, 12), da vidim čime se oni bave te da nastojim i ja, koliko je to moguće, suobličiti svoj život njihovom, kako bih ispunila svoju službu Laudem gloriae - Pohvale slave.

Danas će mi sveti Ivan, ućenik kojeg je Isus ljubio, malo odškrinuti «dveri vječne» (Ps 24, 7), da bih mogla odmoriti svoju dušu u «nebeskom Jeruzalemu, Božanskog mira gledanju»... (Časoslov Posvete crkve – Himan Većernje). Prije svega, on mi veli da «u gradu nema svjetla, jer ga je Slava Božja obasjala, i svjetiljka mu je Jaganjac» (Otk 21, 23).

Ako dakle želim da moj nutarnji grad bude donekle suoblićen i sličan s gradom «besmrtnoga Kralja vjekova» (1 Tim 1, 17), i da ga obasjava velika svjetlost Božja, moram ugaziti svako drugo svjetlo i Jaganjac mora biti njegova jedina svjetiljka kao i u Svetom Gradu.

Evo vjere, lijepog svjetla vjere koje me prosvjetljuje. Ona mi jedina mora rasvjetljavati put ususret Zarućniku. Psalmist pjeva da «se On skriva usred timna» (Ps 18, 12), zatim kao da sebi protuslovi na drugom mjestu, kad veli da je: «svjetlošću ogrnut kao plaštem» (Ps 104, 2). Iz ovog prividnog protuslovlja za mene slijedi da moram zaroniti u svetu tamu, načinivši noć i prazninu u svim svojim moćima. Tada ću susresti svog Ućitelja i svjetlo koje ga poput odijela obavija, zaognut će i mene, jer on želi da zarućnica bude prosvijetljena njegovim svjetlom, samo njegovim svjetlom, da bude «sva u slavi Božjoj» (Otk 21, 10).

Rećeno je za Mojsija da «je bio postojan u vjeri kao da je Nevidljivoga vidio» (Heb 11, 27). Mislím da to mora biti stav jedne Pohvale slave koja želi u svemu nastaviti svoj himan zahvalnosti: «Postojana u svojoj vjeri, kao da je vidjela Nevidljivoga»..., postojana u svojoj

vjeri u «preobilje ljubavi»... «Mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj» (1 Iv 4, 16).

«Vjera je, veli sveti Pavao, već neko imanje onoga čemu se nadamo, osvjedočenje o zbiljnostima kojih ne vidimo» (Heb 11, 1).

Što je stalo duši koja se sabrala u svjetlosti koju stvara u njoj ova riječ, da li osjeća ili ne osjeća, da li je u tami ili na svjetlu, da li uživa ili ne uživa? Ona se na neki način stidi praviti razliku između tih stvari i kad opazi da nije još od toga potpuno slobodna, ona samu sebe duboko prezire zbog svoje male ljubavi i brzo upravlja svoj pogled prema Učitelju da ju On oslobodi!

Ona Ga, kako veli veliki jedan mistik, «uzdiže na najviši vrh planine svoga srca», iznad slatkoće i utjeha koje od Njega dolaze, jer je odlučila da nadiđe sve, kako bi se sjedinila s Onim koga ljubi. Mislim da se na ovu dušu, koja je postojana u svojoj vjeri u Boga koji je ljubav, mogu odnositi ove riječi apostolskog Prvaka: «Budući da vjerujete u njega, kliktat ćete od radosti neizrecive i bit ćete proslavljeni» (1 Pt 1, 8).

PETI DAN: «Na putu Kalvarije»

«Vidjeh: eno velikog mnoštva, što ga nitko ne mogaše izbrojiti... Tko su ovi? Oni koji dođoše iz nevolje velike i opraeše haljine svoje i ubijeliše ih u krvi Jaganjčevoj. Zato su pred prijestoljem Božjim i služe mu dan i noć u hramu njegovu... i Onaj koji sjedi na prijestolju prebivat će u njima. Neće više gladovati ni žeđati, neće ih više paliti sunce nit ikakva žega, jer Jaganjac će biti pastir njihov i vodit će ih na izvore voda života... I otrt će Bog svaku suzu s očiju njihovih» (Otk 7, 9. 14-17).

Svi ovi odabranici koji imaju palme u rukama i koji su posve uronjeni u veliku Božju svjetlost, morali su najprije «proći kroz nevolju veliku», upoznati bol o kojoj pjeva psalmist «neizmjernu kao more» (Tuž 2, 13). Prije «nego što su počeli otkrivena lica promatrati slavu Gospodnju» (2 Kor 3, 18), oni su imali udjela u poništenju svoga Krista. Prije nego «što su bili preobraženi iz slave u slavu, u Sliku božanskog Bića» (2 Kor 3, 18), oni su bili suobličeni slici utjelovljene Riječi, Raspetome iz ljubavi.

Duša koja želi služiti Bogu dan i noć u njegovu hramu – hoću reći, u onom nutarnjem svetištu, o kojemu govori sveti Pavao kada veli: «Hram je Božji svet, a to ste vi» (1 Kor 3, 17) - ta duša mora biti pripravna stvarno sudjelovati u Muci svog Učitelja.

To je otkupljena duša koja i sama mora otkupljivati druge duše, i zato će pjevati na svojoj liri: «Hvalim se križem Isusa Krista...» (Gal 6, 14). «S Kristom sam razapeta na križ...» (Gal 2, 19). «Trpim za vas i u svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu» (Kol 1, 24). «Zdesna ti je kraljica» (Ps 45, 10). Tako se drži ova duša. Ona se uspinje putem Kalvarije s desne strane svoga Raspetoga Kralja, poništenoga, poniženoga, a

koji je ipak uvijek tako jak, tako miran, tako pun veličanstva, jer ide u svoju Muku kako bi «zasjala slava njegove milosti» (Ef 1, 6), kako to jakim izrazima veli sveti Pavao. On hoće pridružiti svoju zaručnicu svom djelu Otkupljenja i njoj se ovaj bolni put kojim stupa, čini kao put blaženstva; ne samo zato jer u blaženstvo vodi, nego i zato što joj njen Učitelj daje shvatiti da se mora uzdignuti iznad onoga što je u trpljenju gorko, kako bi poput njega našla svoj počinak. Tada ona može služiti Bogu «danju i noću u hramu njegovu», a vanjske i nutarnje kušnje ne mogu je izvući iz svete utvrde u koju ju je zatvorio Učitelj. Ona više ne gladuje, niti žeda, jer, unatoč želje za blaženstvom koja ju izjeda, ona se zasićuje hranom koja je bila hrana njenog Učitelja: «volja Očeva» (Iv 4, 34). Ona više ne osjeća da je «sunce pali», to jest ona više ne trpi zato što trpi. Tada «je Jaganjac može povesti na izvore života», onamo kamo on hoće, kamo se njemu sviđa, jer ona više ne gleda staze kojima prolazi: ona jednostavno upire svoj pogled samo u Pastira koji ju vodi.

Naginjući se nad ovu dušu, svoju posvojenju kćerku, tako suobličenu slici njegova Sina, «Prvorodenca, prije svakog stvorenja» (Kol 1, 15), Bog je prepoznaje kao jednu od onih koje je «predodredio, pozvao, opravdao» (Rim 8, 30) i raduje se u svom očinskom srcu misleći kako će do kraja izvršiti to djelo, to jest kako će je proslaviti, prenijevši je u svoje kraljevstvo da ona ondje pjeva u beskrajne vjekove, na hvalu Slave njegove.

ŠESTI DAN: «Ove su duše djevice»

«I vidjeh: gle, Jaganjac stoji na gori Sionu, a s njime sto četrdeset i četiri tisuće - na čelima im napisano Ime njegovo i Ime Oca njegova! I začujem s neba glas, kao šum voda mnogih i tutnjavu silna groma; glas taj koji začuh bijaše kao glas citraša što sviraju na citrama. Pjevahu pjesmu novu pred prijestoljem... Nitko ne mogaše naučiti te pjesme doli one sto četrdeset i četiri tisuće... jer su djevice. Oni prate Jaganjca kamo god pođe» (Otk 14, 1-4).

Ima stvorenja koja već ovdje na zemlji pripadaju pokoljenju čistom kao svjetlo i već nose na svom čelu Ime Jaganjca i Ime Oca njegova. Ime Jaganjca nose radi svoje sličnosti i suobličivosti s Onim kojega sveti Ivan naziva «Vjerni i Istiniti» (Otk 3, 14) i pokazuje kao onoga koji je «ogrnut ogrtačem krvlju natopljenim» (Otk 19, 13). I ta su stvorenja također «vjerna i istinita», i njihova je odjeća natopljena krvlju njihovog neprestanog žrtvovanja. Imaju Ime njegova Oca, jer on živo odražava u njima ljepotu svojih savršenosti, jer se sva božanska svojstva sjaje u njihovim dušama. I ona su kao žice koje titraju i pjevaju «novu pjesmu».

Ta stvorenja slijede Jaganjca kamo god on ide, ne samo po širokim stazama kojima se lako ide, nego i po trnovitim stazama, posred trnja. To čine zato jer su djevice, to jest slobodne, odijeljene, umrtvene. Lišene su svega, osim svoje ljubavi. Odijeljene su od svega, a osobito od samih sebe. Slobodne su od svega, kako u nadnaravnom, tako i u naravnom redu. Kakvo li veliko izlaženje iz sebe, kakvo umiranje to pretpostavlja! Koje li smrti! Recimo sa svetim

Pavlom: «Quotidie morior - Dan za danom umirem» (1 Kor 15, 31). Veliki svetac piše Kološanima: «Ta umrijeste i život je vaš skriven s Kristom u Bogu!» (Kol 3,3). Evo uvjeta: treba umrijeti. Bez toga se možemo sakriti u Bogu u nekim časovima, ali ne *živimo* stalno u tom božanskom Biću, jer nas sve osjećajnosti, traženje samog sebe i sve ostalo izvlače iz njega.

Duša koja promatra svog Učitelja onim jednostavnim okom koje čitavo tijelo čini svijetlim, zaštićena je od «onoga grijeha velikoga koji je u njoj» (Ps 19, 14) i na koji se tužio Prorok. Gospodin ju je uveo «na ono prostrano polje» (Ps 18, 20), a to je On sam. Ondje je sve čisto, sve je sveto!... O blažene li smrti u Bogu! O slatkog li i ugodnog gubitka samog sebe u ljubljenu Biću koji omogućuje stvorenju da usklikne: «Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist. A što sada živim u smrtnom tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene» (Gal 2,20).

SEDMI DAN: «Samo slava Vječnoga»

«Coeli enarrant gloriam Dei - Nebesa slavu Božju kazuju» (Ps 19, 2). Evo, što pripovijedaju nebesa: slavu Božju. Budući da je moja duša nebo u kojem živim iščekujući nebeski Jeruzalem, i to nebo mora pjevati slavu Vječnoga, samo slavu Vječnoga.

«Dan danu to objavljuje» (Ps 19, 3). Sva prosvjetljenja, sva priopćenja Božja mojoj duši jesu taj «dan koji objavljuje njegovu slavu drugom danu». «Čista je zapovijed Gospodnja - pjeva Psalmist - oči prosvjetljuje» (Ps 19, 9). Prema tome, ako budem vjerno odgovarala svakoj njegovoj odluci, svakoj njegovoj nutarnjoj odredbi, živjet ću u njegovu svjetlu. I ono je «vijest koja objavljuje njegovu slavu».

No evo divnog čuda: «Bože, tko te gleda, blista» (Ps 34,6), kliče Prorok. Duša koja dubinom svoga nutarnjeg pogleda gleda u svim stvarima svoga Boga, u jednostavnosti koja ju odjeljuje od svega drugoga, takva je duša *sjajna*, ona je «dan koji drugom danu predaje poruku njegove slave».

«A noć noći glas predaje» (Ps 19, 3). Evo jedne vrlo utješne istine: moje nemoći, moje odvratnosti, moje tame, pa i same moje krivice pripovijedaju slavu Vječnoga. I moja trpljenja duše i tijela također pripovijedaju slavu mog Učitelja.

David je pjevao: «Što da uzvratim Gospodinu za sva dobročinstva koja sam od njega primio? Evo: Prikazat ću mu čašu spasenja» (Ps 116, 12 -13). Da, želim uzeti tu čašu zarumenjenu krvlju mog Učitelja, i u posve radosnom zahvaljivanju pomiješati svoju krv s krvlju svete Žrtve! Tako moja krv na neki način zadobiva neizmjernu vrijednost i može iskazati Ocu uzvišenu hvalu. Tada je moje trpljenje poruka koja objavljuje slavu Vječnoga.

«Ondje (u duši koja objavljuje njegovu slavu), on suncu razape šator» (Ps 19,6). Sunce je Riječ, to je Zaručnik. Ako nađe moju dušu praznu od svega onoga što ne ulazi u ove dvije riječi: njegova ljubav i njegova slava, onda ju on odabire za svoju svadbenu ložnicu kamo zanosno hiti te «ko div kliče kad prelijeće stazu»... i ja se ne mogu «sakriti žaru njegovu» (Ps 19,

6-7). Ovaj «oganj što proždire» (Heb 12, 29) izvest će ono blaženo preobraženje, o kojemu govori sveti Ivan od Križa kada veli: «Za zaljubljene se može reći za jednoga da je drugi i za oboje da su jedno» (Spjev 12, 7), da kako bih bila pohvala slave Očeve.

OSMI DAN: «Oni padnu ničice, klanjaju se... polažu svoje vijence»

«Bez predaha dan i noć govore: 'Svet! Svet! Svet Gospodin, Bog, Sveladar, Onaj koji bijaše i koji jest i koji dolazi!' I oni padnu ničice i poklone se i stavljaju svoje vijence pred prijestolje govoreći: 'Dostojan si, Gospodine, Bože naš, primiti slavu i čast i moć'...» (Otk 4, 8. 10-11).

Kako nasljedovati na nebu moje duše ovo neprekidno zanimanje blaženih na nebu slave? Kako nastavljati ovu pohvalu, ovo neprekidno klanjanje? O tome mi sveti Pavao daje prosvjetljenje kada moli za svoje vjernike: «Neka vam Otac dadne po bogatstvu Slave svoje ojačati se po Duhu njegovu u snazi za unutrašnjeg čovjeka, da po vjeri Krist prebiva u srcima vašim, te da budete u ljubavi ukorijenjeni i utemeljeni» (Ef 3,16-17).

«Biti ukorijenjen i utemeljen u ljubavi», ovo je, čini mi se, uvjet za dostojno ispunjavanje moje službe *Laudem Glorïae – Pohvale slave*.

Duša koja prodire i prebiva u ovim «dubinama Božjim» (1 Kor 2, 10), koja prema tome čini sve «u Njemu, s Njime, po Njemu i za Njega», s onom bistrinom pogleda koja joj daje stanovitu sličnost s jednostavnim Bićem, takva se duša «ukorjenjuje» sve dublje u Onome koga ljubi - po svakom svom pokretu, svakoj svojoj težnji, kao i po svakom svom činu, koliko god oni bili obični. Sve u njoj iskazuje hvalu tri puta svetom Bogu. Ona postaje, tako reći, jedan vječni «Sanctus», neprekidna Pohvala slave.

«Oni padnu ničice, oni se klanjaju, oni polažu svoje vijence». Duša prije svega mora pasti ničice, uroniti u bezdan svog ništavila, tako u nj utonuti da, prema prekrasnom izrazu jednog mistika, nađe «mir pravi, nepromjenjivi i savršeni, što ga ništa ne može pomutiti, jer se ona bacila tako duboko da je ondje nitko neće poći tražiti» (Ruysbroeck). Tada će se moći «klanjati». Klanjanje, ah, to je nebeska riječ više nego zemaljska! Mislim da se može definirati kao zanos ljubavi. To je ljubav satrvena ljepotom, moću, neizmjernom veličinom ljubljenog Bića. Ta ljubav pada u neku vrstu nesvjesticice, u potpunu i duboku šutnju, u onu šutnju o kojoj je govorio David kada kliče «Šutnja je tvoja pohvala» (Ps 65, 2). Jest, ona je najljepša pohvala, jer je to ona pohvala koja se pjeva vječno u krilu Presvetoga Trojstva. A to je također «posljednji napor duše koja je prepuna života i ne može više govoriti» (Lacordaire). U jednom se psalmu veli: «Klanjajte se Gospodinu, jer On je svet!» (Ps 99, 9); i ovo: «Uvijek će se njemu klanjati zbog njega samoga» (Ps 72, 15). Duša koja se sabire u ovim mislima, koja u njih prodire s onim «osjećajem Boga» (1Kor 2, 16) o kojem govori sveti Pavao, živi u nebu već ovdje na zemlji, iznad svega prolaznoga, iznad oblaka, iznad same sebe! Ona zna da Bog kome se klanja posjeduje u sebi svako blaženstvo i svaku slavu, i «polažući vijenac» pred njegove noge, poput blaženika, ona sebe prezire, ona sebe zaboravlja i nalazi svoje blaženstvo u blaženstvu ljubljenog Bića, posred svakog trpljenja i boli, jer ona je ostavila sebe,

ona je *prešla* u Drugoga. Čini mi se da je duša u tom stavu klanjanja slična onim zdencima, što ih spominje sveti Ivan od Križa, koji primaju vodu koja se spušta s Libanona. (Živi plamen, III,7) I gledajući je možemo kazati: «Rijeka i rukavci njezini vesele Grad Božji» (Ps 46, 5).

DEVETI DAN: «Sveti budite, jer sam ja svet!»

«Sveti budite, jer sam ja svet!» (Lev 19, 2). Tko li je taj koji može dati ovakvu zapovijed?...On je sam objavio svoje ime, ime koje mu je vlastito i koje samo on može nositi: «Ja sam koji jesam» (Izl 3, 14), rekao je Mojsiju, jedini živi, počelo svih drugih bića. «U Njemu - veli Apostol – doista živimo, mičemo se i jesmo» (Dj 17, 28).

«Sveti budite, jer sam ja svet!» Mislim da je to ista volja koja se izražava na dan stvaranja kad je Bog rekao: «Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična!» (Post 1, 26). Stvoriteljeva želja uvijek je ista: da se poistovjeti sa svojim stvorenjem, da ga sjedini sa sobom. Sveti Petar veli da smo «postali zajedničari božanske naravi» (2 Pt 1, 4). Sveti Pavao preporučuje da «ono prvo imanje» njegova Bića što nam ga je dao «stalnim sačuvamo» (Heb 3, 14). A ljubljani nam učenik veli: «Sad smo djeca Božja, i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest. I tko god ima tu nadu u njemu, posvećuje se kao što je on svet» (1 Iv 3, 2-3). Biti svet kao što je svet Bog, to je - mislim - mjera za djecu njegove ljubavi. Zar nije Učitelj rekao: «Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski» (Mt 5, 48)? Govoreći Abrahamu, Bog je rekao: «Hodi u mojoj prisutnosti i budi savršen!» (Post 17, 1). To je dakle sredstvo da dođemo do savršenosti koju od nas traži naš Otac nebeski. Nakon što je uronio u njegove božanske namjere, sveti Pavao upravo to objavljuje našim dušama kada piše: «Bog nas sebi izabra u Kristu prije postanka svijeta da budemo sveti i neporočni pred njim, u ljubavi» (Ef 1,4-5).

Kod istog ovog sveca potražiti ću prosvjetljenje kako da stupam, a da se nikad ne vraćam natrag, ovim veličanstvenim putem Božje prisutnosti, gdje duša koraca «sama sa Samim», vođena «snagom pobjedne desnice Njegove» (Ps 20, 7), «pod zaštitom njegovih krila. Neće se bojati strašila noćnoga, ni strelice što leti danju, ni kuge sto se šulja kroz tmine, ni pošasti što hara o podne» (Ps 91, 4. 5. 6).

«Odložite prijašnje ponašanje, starog čovjeka - veli mi Apostol - i obucite novog čovjeka, po Bogu stvorena u pravednosti i svetosti istine» (Ef 4, 22. 24). Evo nam zacrtanog puta. Treba samo svući vlastiti ja i hoditi tim putem kako to Bog hoće. Ogoliti se, umrijeti sebi, zaboraviti sebe, mislim da je na to mislio Isus kad je rekao: «Hoće li tko za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ» (Mt 16, 24).

«Ako po tijelu živite, veli opet Apostol, umrijet ćete, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete» (Rim 8, 13). Evo smrti koju Bog od nas traži i o kojoj je napisano: «Pobjeda iskapi smrt» (1 Kor 15, 54). «O smrti, veli Gospodin, ja ću biti tvoja smrt» (Hoš 13, 14). To znači: O dušo, posvojena kćeri moja, gledaj mene, pa ćeš zaboraviti sebe, iščezni sva u mojem Biću, dođi umrijeti u meni kako bih ja živio u tebi!...

DESETI DAN: «U vječnoj sadašnjosti»

«Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski» (Mt 5, 48).

Kad u dubini duše začujem ovu Učiteljevu riječ, čini mi se da od mene traži da živim poput Oca, u «vječnoj sadašnjosti», bez prije, bez poslije, nego sva u jedinstvu svog bića, u tom «vječnom sada». A u čemu je ta sadašnjost? Evo mi na to odgovara prorok David: «Uvijek će mu se klanjati zbog njega samoga» (Ps 72, 15). Evo vječne sadašnjosti u kojoj «Laudem gloriae» mora ostati ukorijenjena.

No, da bi bila istinita u tom trajnom stavu klanjanja, da bi mogla pjevati: «Probudit ću zoru jutarnju» (Ps 57, 9), treba da mogne također reći sa svetim Pavlom: «Zbog njegove ljubavi sve izgubih» (Fil 3, 8). To znači: zbog Njega, zato da mu se uvijek klanjam, ja sam se odijelila, usamila, lišila same sebe i svih stvari, kako u naravnom, tako i u nadnaravnom redu, u odnosu na Božje darove. Zapravo, duša koja nije ovako uništena i oslobođena same sebe, bit će nužno u nekim časovima odviše gruba i naravna, a to nije dostojno jedne kćeri Božje, zaručnice Kristove, hrama Duha Svetoga. Kako bi se duša očuvala od ovog naravnog života, ona mora biti posve budna u svojoj vjeri, s nutarnjim pogledom stalno upravljanim prema Učitelju. Tada će, kako to pjeva Kralj-prorok, «hoditi u nedužnosti srca u domu svojemu» (Ps 101, 2), tj. u svojoj nutrini. Trajno će se klanjati svom Bogu zbog Njega samoga i živjet će prema Njegovoj slici u onoj «vječnoj sadašnjosti» u kojoj On živi...

«Budite, dakle, savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski». «Bog je – kaže sv. Dionizije – veliki osamljenik». Učitelj od mene traži da nasljeđujem tu njegovu savršenost, da mu iskazujem hvalu time da budem velika osamljenica. Božansko Biće živi u vječnoj, beskrajnoj samoći iz koje nikada ne izlazi, iako se zanima za potrebe stvorenja. On, zapravo, ne izlazi nikad iz sebe samoga i ova samoća nije ništa drugo nego njegovo Božanstvo. Zato me ništa ne smije izvući ove iz lijepe nutarnje tišine, za koju je potreban uvijek isti uvjet, ista osamljenost, ista odijeljenost, isto odreknuće. Ako moje želje, moje bojazni, moje radosti ili moje boli, ako svi pokreti što proizlaze iz ovih četiriju strasti, ne budu savršeno upravljani prema Bogu, neću biti osamljena, u meni će biti buke. Potreban je, dakle, spokoj, san moći, jedinstvo bića.

«Slušaj, kćeri, pogledaj, prisluhni: zaboravi svoj narod i dom oca svog! I Kralj će biti očaran tvojom ljepotom» (Ps 45, 11). Mislim da su ove riječi poziv na šutnju: «Slušaj... prisluhni»... Ali da bismo čuli, moramo zaboraviti očinsku kuću, to jest sve ono što pripada naravnom životu, onom životu o kome želi govoriti Apostol kada veli: «Ako po tijelu živite, umrijet ćete» (Rim 8, 13). Zaboraviti svoj narod, čini mi se, mnogo je teže, jer taj narod je cijeli onaj svijet koji je, tako reći, dio nas samih. To je osjećajnost, to su uspomene, dojmovi, ... ukratko to je vlastiti «ja». Treba ga zaboraviti, ostaviti. I kad duša dođe do ovog raskida sa svijetom, kad se oslobodi od svega ovoga, Kralj će biti očaran njenom ljepotom, jer ljepota - to je jedinstvo. Takva je barem ljepota Božja!...

JEDANAESTI DAN: «Čitavo Trojstvo stanuje u duši koja ga ljubi»

«Gospodin me uvede u prostrano mjesto, jer mu omiljeh» (Ps 18,20). Kada Stvoritelj vidi ovu lijepu šutnju koja vlada u njegovu stvorenju, kad je promatra svu sabranu u njenoj nutarnjoj samoći, biva očaran njenom ljepotom i prenosi je u ovu neizmjernu, beskrajnu samoću, u ono «prostrano mjesto» o kojem pjeva prorok, a to je mjesto on sam.

«Unići ću u dubinu Božje moći» (Ps 71, 16). Gospodin je rekao po svom proroku: «Odvest ću je u samoću i njenu progovoriti srcu»... (Hoš 2, 16). Evo dakle duše kako ulazi u ovu prostranu samoću gdje će joj Bog govoriti.

«Živa je, uistinu, riječ Božja i djelotvorna - veli sveti Pavao - oštija je od svakoga dvosjekla mača; prodire dotle da dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu" (Heb 4, 12). Zato će ova riječ izvršiti u duši djelo odcjepljenja, što i jest u njenoj naravi i svrsi: Ona izvršuje i stvara ono što izražava i smjera, pretpostavivši naravno da duša pristaje na to i pušta da je oblikuje. No nije dosta slušati ovu riječ. Treba je čuvati. Ako je duša bude čuvala, bit će «posvećena u istini». Učiteljeva je želja: «Posveti ih u istini: tvoja je riječ istina» (Iv 17, 17). Zar nije ovo obećao onome koji čuva njegovu riječ: «I Otac će moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i u njemu se nastaniti» (Iv 14, 23)? Čitavo Trojstvo stanuje u duši koja ga uistinu ljubi, to jest koja čuva njegovu riječ. I kad ta duša shvati svoje bogatstvo, tada je sve naravne ili nadnaravne radosti, koje joj mogu doći od stvorenja i od Boga, samo pozivaju da uđe u sebe samu i ondje se raduje bitnom Dobru što ga posjeduje, a to je sam Bog. Ona tako ima, veli sveti Ivan od Križa, neku sličnost s božanskim Bićem. (Spjev, str. 39,4)

«Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski». Sveti Pavao mi kaže da «On sve izvodi po odluci svoje volje» (Ef 1, 11), a i moj Učitelj od mene traži da mu iskazujem hvalu tako što ću činiti svaku stvar prema odluci svoje volje, ne dopuštajući nikada da mnome vladaju dojmovi, prvi pokreti naravi, nego voljom posjedujući samu sebe. Da bi ova volja bila slobodna, treba je, kako je to izrazio jedan pobožni pisac «uključiti u volju Božju». Tada će me pokretati Duh Božji (Rim 8, 14), kako to veli sveti Pavao. Moji će čini biti božanski, vječni i živjet ću na sliku svog nepromjenljivog Boga, već ovdje na zemlji u vječnoj sadašnjosti.

DVANAESTI DAN: «Po njemu imamo pristup Ocu»

«Verbum caro factum est et habitavit in nobis - I Riječ tijelom postade i nastani se u nama» (Iv 1, 14). Bog je rekao: «Sveti budite, jer sam ja svet» (Lev 19,2). No On je ostao sakriven u svojem nedostupnom biću, a stvorenju je bilo potrebno da On siđe do njega i živi njegovim životom, kako bi se ono, stupajući tragom njegovih koraka, uspelo do Njega i postalo sveto njegovom svetošću.

«Ja za njih posvećujem samog sebe da i oni budu posvećeni u istini» (Iv 17, 19). Evo me u prisutnosti «Otajstva pred vjekovima i pred naraštajima skrivenog»... pred Otajstvom koje je Krist. On je za nas nada slave» (Kol 1, 26. 27), veli sveti Pavao. I dodaje da mu «je objavom obznanjeno to Otajstvo» (Ef 3, 3). Poći ću dakle velikom Apostolu da me pouči, kako bih

posjedovala ovu spoznaju, koja - prema njegovim riječima – «nadvisuje svaku drugu spoznaju: spoznaju ljubavi Isusa Krista» (Ef 3, 19).

Prije svega Apostol mi veli da je «Krist moj Mir», da samo «po njemu imam pristup Ocu» (Ef 2, 14. 18), jer «svidjelo se ovom Ocu svjetlosti u Sinu nastaniti svu Puninu i po njemu - uspostavivši mir krvlju križa njegova - izmiriti sa sobom sve, bilo na zemlji, bilo na nebesima» (Kol 1, 19-20). «Vi ste ispunjeni u njemu... - nastavlja Apostol - s njime ste suukopani u krštenju, u njemu ste i suuskrsli po vjeri u snagu Božju... On i vas oživi zajedno s njime, opraštajući vam sve vaše grijehе, izbrisa zadužnicu koja propisima bijaše protiv vas. Nju on ukloni pribivši je na križ. Skinu Vrhovništva i Vlasti, javno to pokaza: u pobjedničkoj ih povorci s njime vodi» (Kol 2, 10. 12-15), «da vas k sebi privede svete, neporočne i besprigovorne» (Kol 1, 22).

Evo djela Kristova pred svakom dušom dobre volje. To je djelo na koje ga njegova neizmјerna ljubav, «njegova prevelika ljubav» (Ef 2,4) goni da ga izvede u meni. On želi biti moj mir, kako me ništa ne bi moglo rastresti ili me izvesti iz neosvojive utvrde svete sabranosti. Ondje će mi dati «pristup Ocu» i čuvati me nepomičnu i smirenu u svojoj prisutnosti, kao da je moja duša već u vječnosti. «Krvlju križa njegova» (Kol 1, 20) smirit će sve u mom malom nebu da ono uistinu bude mjesto počinka Trojice. Ispunit će me Sobom, bit ću ukopana u Njemu i s Njime ću ponovno oživjeti njegovim vlastitim životom: «Mihi vivere Christus est - Meni je živjeti Krist!» (Fil 1, 21). Ako i padam svakog časa, u vjeri, u punom pouzdanju, on će me pridržati. Znam da će mi oprostiti, da će sve izbrisati ljubomornom brižljivošću. Nadasve: znam da će me lišiti svega, osloboditi me svih mojih bijeda, svega što se u meni suprotstavlja božanskom djelovanju. Povući će sa sobom sve moje moći i zarobiti ih, pobjeđujući ih u samome Sebi. Tada ću biti posve preseljena u Njega i moći ću kazati: «Ne živim više ja, nego Učitelj živi u meni» (usp. Gal 2, 20) i bit ću sveta, čista, besprijeekorna u očima Očevim.

TRINAESTI DAN: «Tko će me rastaviti od ljubavi Kristove?»

«Sve uglaviti u Kristu» (Ef 1,10). Opet je sveti Pavao taj koji me poučava, on koji je uronio u veliku Božju odluku i govori mi: «On je odlučio u sebi samome sve uglaviti u Kristu». Da bih mogla osobno ostvariti taj božanski plan, evo opet svetog Pavla koji mi dolazi u pomoć i on sam zacrtava mi pravilo života. «Hodi u Isusu Kristu, on mi kaže, ukorijenjena u njemu, nazidana na njemu, učvršćena u vjeri, neprestano rastući u njemu posredstvom djelovanja milosti» (Kol 2, 6-7). Hoditi u Isusu Kristu čini mi se da znači izići iz sebe, zaboraviti se, odijeliti se od sebe samih da bismo ušli još dublje u njega u svakom trenutku koji prolazi, tako duboko da tamo budemo ukorijenjeni i da možemo u svakom događaju, u svakoj stvari, kliknuti ovaj lijepi zaziv: «Tko će me rastaviti od ljubavi Kristove?» (Rim 8,35).

Kada je duša učvršćena u njemu tako duboko, kada su njeni korijeni tako duboko prodrli, božanska limfa struji obilno u nju i sve ono što je nesavršen, grub i naravan život, biva razoreno. Tada, prema riječima Apostola, «ono što je smrtno biva upijeno od života» (2 Kor 5,4). Duša, tako lišena same sebe i odjevena Isusom Kristom, ne boji se više niti vanjskih kontakata, niti nutarnjih poteškoća. Te stvari, daleko od toga da budu zapreka, ne čine drugo nego «je ukorjenjuju još dublje u ljubavi» (Ef 3,17) njenog Učitelja. U svemu, po svemu,

usprkos svega spremna je «uvijek klanjati se njemu zbog njega samoga». Bivajući tako slobodna, lišena sebe i svega, može pjevati s psalmistom: «Nek se i vojska protiv mene utabori, srce se moje ne boji; nek i rat plane protiv mene, i tada pun sam pouzdanja, jer Jahve me skriva u skrovištu šatora svoga» (Ps 27, 3.5) a taj šator nije drugo doli on sam. Evo, čini mi se, što kani reći sveti Pavao kad govori o «biti ukorijenjeni u Isusa Krista». A što znači «biti nazidan na njemu»? Prorok dalje pjeva: «na hridinu on me uzdiže. I sada izdižem glavu iznad dušmana oko sebe» (Ps 27,6). To je, po mom mišljenju, slika duše «nazidane na Isusu Kristu». On je stijena na koju je uzdignuta, iznad sebe same, iznad osjetila, iznad naravi, iznad utjeha ili boli, iznad svega što nije on sam. Tamo gore, u svom punom posjedu, vlada nad sobom i svladava sebe samu i svaku stvar.

Potom mi sveti Pavao preporučuje biti «učvršćena u vjeri», u onoj vjeri koja nikad ne dopušta duši da se uspava, nego je drži uvijek budnom pod Učiteljevim pogledom, svu sabranu na svjetlo njegove stvoriteljske riječi, u onoj vjeri u «preobilje njegove ljubavi» koja dopušta Bogu, kako kaže sveti Pavao, da ispuni dušu «do sve punine Božje» (Ef 3,19). Zapravo on želi da duša «raste u Isusu Kristu posredstvom djelovanja milosti» (Kol 2,7) u koju se sve mora slijevati i u njoj naći svoje dovršenje.

«Oče, hvala ti» (Iv 11,41). Evo pjesme koja odzvanja u Učiteljevoj duši i koje on želi čuti odjek u mojoj. A uvjeren sam da «pjesma nova» sposobna kušati i zadobiti moga Boga iznad svega ostalog, jest ona pjesma duše lišene i slobodne od sebe same u kojoj se može odraziti sve ono što On jest i činiti sve ono što On želi. Ta se duša nalazi pod dodirom njegove ruke poput lire i svi njeni darovi su zapravo žice koje titraju kako bi dan i noć pjevala na hvalu njegove slave.

ČETRNAESTI DAN: «Meni je živjeti Krist»

«Sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega. Radi njega sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem i u njemu se nađem – ne svojom pravednošću, nego pravednošću koja dolazi od Boga po vjeri. Ono što želim jest: upoznati njega i zajedništvo u patnjama njegovim i suobličenje smrti njegovoj» (Fil 3,8-10). «Nastavljam svoju trku nastojeći stići tamo gdje me on odredio zahvaćajući me. Sva moja hitnja jest: što je za mnom zaboraviti, a prezati za onim što je preda mnom. K cilju hitim, k nagradi uzvišenog poziva Božjeg, na koji me pozvao u Kristu Isusu» (Fil 3,12-14).

Apostol je više puta otkrivao veličinu ovoga poziva. «Bog – kaže on – nas izabra u Kristu prije postanka svijeta da budemo sveti i neporočni pred njim u ljubavi» (Ef 1,4). «Predodređeni smo, po naumu Onoga koji sve izvodi po odluci svoje volje, da budemo hvala slave njegove» (Ef 1, 11-12). Ali kako odgovoriti na uzvišenost ovog poziva? Evo tajne: «Mihi vivere Christus est! – Meni je živjeti Krist» (Fil 1, 21). «Vivo enim, jam non ego, vivit vero in me Christus – Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist» (Gal 2,20). Treba biti preobražen u Isusa Krista.

I dalje me sveti Pavao uči: «Oni koje Bog predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova» (Rim 8,29). Važno je dakle da upoznajem taj božanski uzor tako da se s njim poistovjećujem i da ga mogu bez prestanka predočavati očima Očevim. Koje su njegove prve riječi kad je ulazio u svijet? «Evo, dolazim, o Bože, vršiti tvoju volju» (Heb 10,9). Čini mi se da bi ova molitva morala biti kao kucanje srca zaručnice: «Evo me, o Oče, da vršim tvoju volju». Učitelj bijaše tako istinit u ovom prvom prinosu! Sav njegov život, tako reći, ne bijaše drugo nego posljedica toga prvog prinosa. «Jelo je moje – volio je reći – vršiti volju onoga koji me posla» (Iv 4,34). Tako mora biti i s njegovom zaručnicom, pa i u trenutku kada je mač žrtvuje. «Ako je moguće, neka me mimoide ovaj kalež, ali ne kako ja hoću, nego

kako hoćeš ti, Oče» (Mt 26,39). Tada će, preplavljena radošću, poći sa svojim Učiteljem na svako žrtvovanje, radujući se «što je Otac poznaje» jer ju je razapeo zajedno sa svojim Sinom.

«Uzeo sam tvoje zapovijedi da mi budu vječna baština. One su radost mome srcu» (Ps 119, 111). Evo riječi koje odzvanjaju poput pjesme u Učiteljevoj duši i koje moraju imati duboki odjek u zaručnicinoj duši. Upravo zbog ove vjernosti u svakom trenutku tim «zapovijedima» vanjskim i nutarnjim, dat će svjedočanstvo istine i moći će reći: «Onaj koji me posla, nije me ostavio samu. Uvijek je sa mnom, jer ja uvijek činim ono što se njemu sviđa» (Iv 8,29). Ostajući uvijek u ovoj nutarnjoj prisnoj povezanosti s Učiteljem, moći će ižaravati «onu skrivenu snagu» koja spašava i oslobađa duše. Lišena i oslobođena od sebe same i od svega, moći će slijediti Učitelja na goru, da ondje s njime «božanski moli» (Lk 6,12). Zatim, po božanskom Klanjatelju, onom koji bijaše velika Pohvala slave Očeve, prikazivat će neprekidno hostiju hvale, to jest plod usana koje daju slavu njegovu imenu (Heb 13,15). Hvalit će ga, kako pjeva psalmist, «zbog neizmjerne njegove moći, beskrajne njegove veličine» (Ps 145,6).

Kada kasnije dođe vrijeme poniženja, poništenja, sjetit će se one riječi Evanđelja: «Jesus autem tacebat – Isus je šutio» (Mt 26,63) i šutjet će čuvajući, «držeći svu svoju snagu u Gospodinu» (Ps 59,10), snagu koja «se crpi u šutnji i tišini» (Karmelsko pravilo). Kada dođe napuštenost, žalost, muka i tjeskoba, koje su izmamile Isusu duboki vapaj: «Oče, zašto si me ostavio?» (Mt 27,46), sjetit će se molitve Učiteljeve: «da oni imaju u sebi puninu moje radosti» (Iv 17,13) i, ispijajući do taloga kalež od Oca pripravljen, znat će naći u njegovoj gorčini božansku slast. Konačno, nakon što bude mnogo puta ponovila: «Žeđam» (Iv 19,28), žeđam da te posjedujem u slavi, uzviknut će: «Svršeno je» (Iv 19,30), «u tvoje ruke predajem svoju dušu» (Lk 23,46). I Otac će doći uzeti je da je prenese u svoje kraljevstvo gdje će «u svjetlosti svjetlost vidjeti» (Ps 36,10). «Znajte – pjevao je David – da je Bog čudesno proslavio svoga Sveca» (Ps 4,4). Da, Svetac Božji bit će proslavljen u ovoj duši, jer će u njoj sve razoriti kako bi je «zaodjenuo sobom samim» (Rim 13,14) i ona će tada iskustveno živjeti riječ Preteče: «On treba da raste, a ja da se umanjujem» (Iv 3,30).

PETNAESTI DAN: «Vrata nebeska»

Poslije Isusa Krista, bez sumnje uz razliku koja postoji između beskonačnog i konačnog, ima jedna duša koja također bijaše velika Pohvala slave Presvetog Trojstva, koja je potpuno odgovorila božanskom odabranju o kojem govori Apostol. Ona bijaše uvijek «čista, neporočna i besprijekorna» (Kol 1,22) očima Oca koji je tripud svet. Njena duša je tako jednostavna i pokreti njenog duha tako duboki da ih se ne može zamijetiti. Čini se kao da obnavlja na zemlji vlastiti život božanskog Bića, jednostavnog Bića. U isto vrijeme tako je providna i svijetla da ju se može zamijeniti sa svjetlošću. Ipak nije drugo nego «Ogledalo» Sunca pravde, «Speculum iustitiae – Ogledalo pravde».

«Djevica je sve to brižno čuvala u svom srcu» (Lk 2,19.51). Sav njen život može se sažeti u tih nekoliko riječi. Živjela je u svom srcu, tako duboko da je ljudski pogled ne može slijediti. Kada čitam u Evanđelju da Marija «žurno putuje judejskim gorjem» (Lk 1,39) kako bi otišla ispuniti svoju dužnost ljubavi prema svojoj rođakinji Elizabeti, vidim je kako prolazi tako lijepa, tako smirena i veličanstvena, sva sabrana u sebi s Riječju Božjom!

I njena molitva, kao i njegova, bijaše uvijek ova: «Ecce – Evo me!» Koga? «Službenice Gospodnje» (Lk 1,38), posljednje od njegovih stvorenja, nje, njegove majke! Bijaše tako istinita u svojoj poniznosti, jer je uvijek zaboravljala, zanemarivala sebe, jer je bila slobodna od same sebe i tako je mogla pjevati: «Svemogući učini u meni velika djela. Odsad će me svi narodi zvati blaženom» (Lk 1, 48-49).

Ova Kraljica Djevica također je i Kraljica Mučenika, i stoga je neprestano «u srcu» (Lk 2,35) koje joj je probo mač. U njoj se sve zbiva unutra!... Kako je lijepa kad je promatramo za vrijeme njenog dugog mučeništva, tako mirna u toj svojoj uzvišenosti da zrači u isto vrijeme snagom i slatkoćom. Dobro je naučila od sâme Riječi kako moraju trpjeti oni koje Otac zove da budu žrtve, oni koje je on odlučio pridružiti velikom djelu Otkupljenja, oni koje on «predvidje i predodredi da budu suobličeni njegovom Kristu» (Rim 8,29) raspetom iz ljubavi. Ona ostaje tamo, stojeći uz križ, jaka i junačka, a Učitelj mi kaže: «Evo ti Majke» (Iv 19,27). Tako mi ju je dao za Majku.

Sada kad se vratio svome Ocu i stavio me na svoje mjesto na križu, kako bih «trpjela u svome tijelu ono što nedostaje njegovoj Muci, za Tijelo njegovo, za Crkvu» (Kol 1,24), Djevica je još tu da me nauči trpjeti kao on, da mi kaže, da mi dade čuti one posljednje pjesme njegove duše koje nitko osim nje nije mogao zamijetiti. Kada budem rekla svoj «consummatum est» (Iv 19,30), ona će opet biti «Ianua coeli – Vrata nebeska» da me uvede u vječno svetohranište, šapćući mi tajanstvene riječi: «Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus! – Obradovah se kad mi rekoše: hajdemo u dom Gospodnji!»... (Ps 122,1).

ŠESNAESTI DAN: «Žurno siđi!»

«Kao što košuta žudi za izvor-vodom, tako duša moja čezne, Bože, za tobom. Žedna mi je duša Boga, Boga živoga! O kada ću doći i lice Božje gledati?» (Ps 42,2-3) Dotada, kao što «je vrabac našao grm na kojem počiva, kao što je grličica pronašla gnijezdo da položi u njega svoje malene» (Ps 84,4), tako je *Laudem gloriae*, u očekivanju da bude preseljena u sveti Jeruzalem «beata pacis visio – božanskog mira gledanje» (Oficij Posvete crkve: Himan Večernje), našla svoje utočište, svoje blaženstvo, svoje nebo na zemlji gdje već počinje njen vječni život. «U Bogu moja duša ostaje mirna i od njega očekuje svoje oslobođenje. Da, on je hridina na kojoj nalazim svoje spasenje, moja jaka utvrda i ništa me više neće moći prestrašiti!» (Ps 62,2-3)

Evo otajstva koje danas pjeva moja lira. Kao Zakeju, Učitelj mi je rekao: «Žurno siđi, jer mi je boraviti u tvojoj kući» (Lk 19,5). Žurno siđi, ali kamo? Dublje u svoju dušu, nakon što sam ostavila sebe samu. «Boraviti mi je kod tebe.» Moj Učitelj je taj koji mi izražava ovu želju, moj Učitelj koji želi stanovati u meni s Ocem i Duhom ljubavi, kako bih «bila u zajedništvu s njima» (IIv 1,3), prema riječi ljubljenog učenika. «Niste više gosti ili stranci, nego ste već sada ukućani Božji» (Ef 2,19), kaže sveti Pavao. Evo kako ja namjeravam biti ukućanka Božja: živeći u srcu blaženoga Trojstva u mojoj najdubljoj nutrini, u onoj neosvojivoj utvrđi svete sabranosti o kojoj govori sv. Ivan od Križa (Duhovni spjev 40,3).

David je pjevao: «Duša mi gine ulazeći u dvor Gospodnji» (Ps 84,3). Čini mi se da to mora biti stav svake duše koja uvijek iznova ulazi u svoj nutarnji dvor da tamo motri svoga Boga i da neprestano nastavlja živu i duboku povezanost s njim. Ona gine, u božanskom rastapanju pred tom svemogućom ljubavlju, pred tim beskrajnim Veličanstvom koje prebiva u njoj. Nipošto nju život ne napušta, nego ona prezire ovaj naravni život i povlači se iz njega jer osjeća da nije dostojan njezine tako bogate biti, te ide umrijeti i izgubiti se u svome Bogu.

Kako je lijepo ovo stvorenje, ogoljeno i slobodno od same sebe! Već je u stanju da se «sprema na svete uspone u svom srcu» (Ps 84,6) i da prijeđe iz ove doline suza (to jest iz svega što je manje od Boga) na mjesto koje je njezin cilj, ono «prostrano mjesto» (Ps 31,9) o kojem pjeva psalmist, koje je, čini mi se, neizmjereno Trojstvo: «Immensus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus Sanctus» (Simbol sv. Atanazija). Ona uzlazi ... uzdiže se iznad osjetila, iznad naravi, iznad sebe same, ide onkraj svake radosti i svake boli, prolazi kroz

oblake ne odmarajući se dok ne prodre «u tajnu» onoga koji je njena ljubav i koji joj daruje samoga sebe, «beskrajn počinak». I sve to a da ne izlazi iz svoje svete utvrde.

Učitelj joj je rekao: «Žurno siđi» (Lk 19,5). Ona će i dalje, ne izlazeći odande, živjeti na sliku nepromjenjivog Trojstva, u vječnome sada, klanjajući mu se uvijek radi njega samoga i postajući, po sve jednostavnijem i sve više sjedinjujućem pogledu, «odsaj njegove slave» (Hebr 1,3), drugim riječima, neprestana Pohvala slave njegovih savršenosti.

POSLJEDNJE PISAMCE
Blaženice njenoj Majci priorici, Majci Germani od Isusa
(krajem listopada 1906.)

Tajne za našu Časnu Majku

Ljubljena moja Majko, moj sveti svećeniče, kada budeš čitala ove retke, tvoja mala Pohvala slave neće više pjevati na zemlji, nego će prebivati u beskrajnom ognjištu ljubavi. Moći ćeš joj stoga vjerovati i slušati je kao da je «zastupnik» dragog Boga. Ljubljena Majko, željela bih ti reći sve ono što si bila za mene, ali čas je tako ozbiljan, tako svečan, da se ne želim zadržavati govoreći stvari za koje mi se čini da ih umanjujem kad ih hoću izraziti riječima. Ono što želi učiniti tvoja kćerka jest očitovati ti ono što osjeća, ili bolje reći, ono što joj Bog daje razumjeti u časovima duboke sabranosti, sjedinjujućeg dodira s njim.

Majko, ti si «izvanredno mnogo ljubljena», ljubljena onom ljubavlju posebne naklonosti koju je Učitelj na zemlji imao samo za poneku dušu uzdižući je tako visoko. Ne kaže ti kao Petru: «Ljubiš li me više nego ovi?»²⁵ Slušaj, Majko, što ti kaže: «Pusti se ljubiti više nego ovi», to jest, ne bojeći se da će te ikoja zapreka spriječiti, jer sam slobodan nanovo izliti svoju ljubav na koga želim! «Pusti se ljubiti više nego ovi», to je tvoj poziv i samo ostajući mu vjerna, usrećivat ćeš me, jer ćeš veličati snagu moje ljubavi, koja će uvijek znati popraviti ono što ti budeš pokvarila. «Pusti se ljubiti više nego ovi!» Kad bi znala, Majko, toliko ljubljena, s kakvom sigurnošću razumijem plan Božji s tvojom dušom! Ona mi izgleda kao beskrajno jaka svjetlost i shvaćam samo da ću gore vršiti, kada dođe moj čas, svećeničku službu nad tvojom dušom. Ljubav je ta koja me pridružuje njegovom djelu u tebi, tako velikom, tako zadivljujućem s Božje strane, a ipak tako jednostavnom s tvoje strane. I upravo je to ono što tvoju dušu čini toliko svijetlom.

Majko, pusti se ljubiti više od drugih! Time je sve jasno rečeno i to onemogućuje duši da se čudi. Ako joj to dopuštaš, tvoja mala hostija provodit će svoje nebo u dubini tvoje duše držeći je sjedinjenu s ljubavlju, vjernom u ljubavi. To će biti znak njenog stanovanja u tebi. U kakvoj prisnosti ćemo živjeti, ljubljena Majko! Provodi i ti svoj život u nebu gdje ću ja u tvoje ime pjevati vječni Sanctus. Neću ništa činiti bez tebe pred prijestoljem Božjim. Dobro znaš da nosim u sebi tvoj pečat i nešto od tebe same je pristupilo s tvojom kćerkom pred lice Božje. Ja te samo molim da ne činiš ništa bez mene. Doći ću živjeti u tebi, to si mi dopustila, i ovaj put bit ću tvoja mala majka. Poučavat ću te kako bi ti moja nauka bila korisna, kako bi u njoj mogla sudjelovati i živjeti i ti sama od života Blažene Trojice.

Majko moja, koju nadasve cijenim, Majko posvećena za me od vječnosti, odlazeći ostavljam ti u nasljedstvo ono zvanje koje bijaše moje u krilu vojujuće Crkve i koje ću sada neprekidno izvršavati u pobjedničkoj Crkvi: *Pohvala slave Presvetoga Trojstva*. «Pusti se ljubiti više od ovih.» Majko, tim riječima Učitelj ti želi reći da budeš Pohvala slave. On se raduje što može djelovati u tebi po svojoj ljubavi i na svoju slavu, i on želi raditi sam, iako ti nisi učinila ništa da privučesh tu milost, osim onoga što čini stvorenje, tj. grešna i bijedan djela. On te ljubi sve dotle, ljubi te više od drugih i činit će sve u tebi. Ići će do kraja, jer kad je neka duša od njega toliko ljubljena, na taj način, ljubljena ljubavlju nepromjenjivom i stvaralačkom, ljubavlju slobodnom koja preobražava kako se njemu sviđa, o koliko napreduje ta duša! Majko, vjernost koju Učitelj od tebe traži jest biti u društvu s ljubavlju, stopiti se s njom i ukorijeniti se u toj ljubavi koja želi obilježiti tvoju dušu pečatom svoje moći i svoje veličine. Nikad nije svejedno da li si budna u ljubavi. Štoviše i u časovima kada ne budeš osjećala nego teret života koji pritišće i troši, njemu će biti milo ako ostaneš ustrajna u vjeri u njega koji nastavlja djelovati i koji te ljubi bez obzira na to, čak zbog toga još i više, jer je

²⁵ Iv 21,15

njegova ljubav slobodna i takva da se želi uzveličati u tebi. Pusti se ljubiti više od drugih! Ovdje je sav smisao tih riječi. Živi u dubini svoje duše. Učitelj mi daje na način prosvjetljenja razumjeti da upravo tamo želi činiti zadivljujuće stvari. Pozvana si iskazivati poklon jednostavnosti božanskog Bića i veličati moć njegove ljubavi. Vjeruj njegovom «zastupniku» i čitaj ove retke kao da dolaze od njega.

UZDIZANJE K PRESVETOM TROJSTVU
(pronađeno bez naslova među njenim bilješkama)

IMJT!

O moj Bože, Trojstvo kome se klanjam, pomози mi da potpuno zaboravim sebe kako bih se nastanila u tebi, nepomična i mirna kao da je moja duša već u vječnosti. Neka ništa ne uzmogne pomutiti moga mira niti učiniti da izađem iz tebe, moje nepromjenjivo Dobro, nego neka me svaki trenutak sve više uranja u dubinu tvog otajstva. Umiri moju dušu, učini je svojim nebom, svojim omiljenim boravištem i mjestom svoga počinka; daj da te nikada ne ostavljam samog, nego da budem sva tu, potpuno budna u svojoj vjeri, sva u klanjanju, posve predana tvome stvoriteljskom djelovanju.

O moj ljubljени Kriste, raspeti iz ljubavi, željela bih biti zaručnica tvoga Srca, željela bih te obasuti slavom, željela bih te ljubiti... toliko da od ljubavi umrem! ... Ali, osjećam svoju nemoć i zato te molim da me *zaodjeneš samim sobom*²⁶, da združiš moju dušu sa svim pokretima svoje Duše, da me uroniš u sebe, da me zaposjedneš, da me nadomjestiš sobom, kako moj život ne bi bio drugo doli izjaravanje tvoga života. Dođi u moju dušu kao Klanjatelj, kao Otkupitelj i kao Spasitelj. O vječna Riječi, Riječi moga Boga, želim provesti svoj život slušajući tebe, želim postati posve poučljiva da sve naučim od tebe. Potom, kroz sve noći, sve praznine, sve nemoći, želim uvijek biti u tebe zagledana i ostati u tvojoj velikoj svjetlosti. O ljubljena moja Zvijezdo, očaraj me, kako više ne bih mogla izaći iz divnoga sjaja tvojih zraka.

*O Ognju što proždireš,*²⁷ Duše ljubavi, siđi na mene, kako bi se u mojoj duši izvršilo nešto kao utjelovljenje Riječi i kako bih ja bila njoj dodijeljeno čovječstvo u kojem bi ona obnovila cijelo svoje otajstvo; a ti, o Oče, nagni se nad svoje malo stvorenje, *pokrij ga svojom sjenom*²⁸, i ne gledaj u njemu doli svoga *Ljubljenoga Sina u kome ti je sva milina*²⁹.

O moja Trojice, moje Sve, moje Blaženstvo, beskrajna Samoćo, Neizmjernosti u kojoj se gubim, prepuštam se tebi kao plijen. Sakrij se duboko u meni kako bih se ja sakrila duboko u tebi, u iščekivanju da dođem motriti u tvojoj svjetlosti bezdan tvoga veličanstva.

21. studenog 1904.

²⁶ Usp. Rim 13,14.

²⁷ Pnz 4,24.

²⁸ Lk 1,35

²⁹ Mt 3,17

BL. ELIZABETA OD PRESVETOG TROJSTVA

KRONOLOGIJA

1880. 18. srpnja - Naša blaženica **rođena je** u Camp d'Avor blizu Bourgesa, u Francuskoj. Roditelji: Franjo Josip Catez i Marija Rolland.
22. srpnja - Prima sveto **Krštenje**. nadjenuli su joj ime Marija Josipa Elizabeta.
- 1887-1888. - U Dijon-u, novom prebivalištu obitelji, izgubila je djeda s majčine strane, a nekoliko mjeseci kasnije i oca.
- Započinjući pripreme za svetu **Ispovijed**, očituje radikalnu promjenu u svome ponašanju.
1891. 19. travnja - Primila je **Prvu Pričest**.
8. lipnja - Podijeljen joj je sakrament **sv. Potvrde**.
1893. ... - U vrijeme mladosti, ljeti posjećuje mnoga mjesta Francuske i Švicarske.
1894. 11. travnja - Sastavlja svoje **prve stihove**, mami u čast.
- Polaže **zavjet djevičanstva**.
- Sve više se osjeća privučenom prema klauzurnom životu u Karmelu.
- Na jednom je natjecanju predložena za nagradu **Glazbenog konzervatorija**. U toj je umjetnosti pokazivala izrazitu nadarenost.
1895. Kolovoz – rujan - Izleti u gorje Jura
1899. 4. ožujka –2. travnja - Održavaju se u Dijonu **pučke misije**: Elizabeta otkriva veliki žar za redovništvom i gorljivost za obraćenje duša.
26. ožujka - Nakon dugog razdoblja kušnje, majka joj konačno daje **pristanak** da postane karmelićanka kad postane punoljetna (tj. kad navrší 21 godinu)
1901. 2. kolovoza - **Ulazak** Blaženice u samostan bosonogih karmelićanki u Dijonu.
8. prosinca - **Redovničko oblačenje** Blaženice, koja tada dobiva ime sestra Marija Elizabeta od Presvetoga Trojstva.
1903. 11. siječnja - U nedjelju u osmini Bogojavljenja polaže **redovničke zavjete**.
21. siječnja - Obred **primanja vela**.
1904. 21. studenog - Sastavlja bilješku **Uzdizanje** ili **molitva Presvetom Trojstvu**.
1906. - Za vrijeme korizme kod sestre Elizabete očituje se **teška bolest želuca**, koja će je brzo istrošiti. Krajem ožujka smještena je u bolničku sobu.
- Tijekom ljeta Blaženica sastavlja za svoju sestru Margaretu Chevignard **duhovne vježbe** «**Kako naći nebo na zemlji**».
15. kolovoza - Blaženica započinje svoje **posljednje duhovne vježbe**. Prema želji Majke Priorice, M. Germane od Isusa, o njima ostavlja napisane bilješke.
29. listopada - **Posljednji susret u govornici** s majkom, sestrom i malim nećakinjama. Od sljedećeg dana ne može više napustiti bolničku sobu.
31. listopada - Ponovno su joj podijeljeni **posljednji Sakramenti**.

	1. studenog	- Ulazi u neku vrstu najbolnije agonije.
	9. studenog	- Oko 6 sati ujutro Blaženica blago predaje dušu Bogu.
	12. studenog	- Njeni posmrtni ostaci, nakon svečane zadušnice, pokopani su na gradskom groblju.
1931-1941.		- 23. ožujka 1935. započinje u Dijonu biskupijski informativni proces za proglašnje blaženim i svetom sestre Elizabete od Presvetog Trojstva.
		- U istom razdoblju dovršeni su proces i spisima službenice Božje.
1944.	28. siječnja	- Sveta Kongregacija obreda proglašava da se u spisima s. Elizabete od Presvetog Trojstva ne nalazi ništa što bi bilo protivno vjeri i moralu.
1963-1965.		- U Dijonu, Toulouseu i Parizu vođen je apostolski proces o krepostima i čudesima po zagovoru Službenice Božje.
1982.	12. srpnja	- Njegova svetost Ivan Pavao II. proglašava herojske kreposti Službenice Božje. Najprije je o njima bilo raspravljano na Izvanrednom kongresu teologa savjetnika 24. studenog 1981., a potom na redovitom Kardinalskog konzistorija 6. travnja 1982.
1984.	17. veljače	- Nakon povoljnog mišljenja Liječničkog savjeta (10. lipnja. 1983.) i isto tako povoljnih rasprava Izvanrednog zasjedanja teologa savjetnika (29. studenog 1983.) i Kardinalskog konzistorija (24. siječnja 1984.), Sveti Otac proglašava vjerodostojnost čuda , postignutog po zagovoru časne službenice Božje Elizabete od Presvetog Trojstva: trenutnog, potpunog i trajnog ozdravljenja od tuberkuloze bubrega don Ivana Marije Chanut-a, svećenika nadopatije Citeaux u Francuskoj.
	25. studenog	- Svečana beatifikacija sestre Elizabete od Presvetog Trojstva u Bazilici sv. Petra u Rimu. Njegova Svetost Ivan Pavao II., pred velikim brojem okupljenih hodočasnika, uzdiže svetost i duhovni nauk mlade karmelićanke.
2005. – 2006.	9. studenog	- Jubilejska godina povodom 100. godišnjice smrti bl. Elizabete od Presvetog Trojstva.